

Президентым изэлуагъухэр

Адыгэ Республикэм и Президенту Тхаклушынэ Аслъан Мыекъуапэрэ Адыгеимрэ яепископу Тихон тыгъуасэ ригъэблэгъагъ. Дин ыкIи лъэпкэ зэфыштыкIэхэр гъэпытэгъэнхэм, Свято-Успенскэ кафедральнэ соборым ишIынкIэ Iофхэр зэрэлъыкIуатэхэрэм, нэмыкIхэм бгъуитIур атегушылагъ.

Чылысым ишIын кызырээтеуцагъэм республикэм ипашэхэри, цIыф кызырэкIохэрэри зэригъэгумэкIыхэрэр, арэу щытми, Iофыгъоу рахыжыагъэр цIыкIу-цIыкIоу зэшIохыгъэ зэрэхуштым ищыхэ зэрэтелъыр Тхаклушынэ Аслъан кыIуагъ. Ащ дакIоу непэ Адыгеимрэ Пшызэ шъолъыррэ ащыпсэурэ быслымэнхэм я ДиндэлэжъапIэрэ Мыекъопэ ыкIи Адыгэ епархиимрэ азыфагу зэгурылоньгъэ-зэзэгъыныгъэ дэгъу зэрилтым, дин зэфэшъафхэр зылэжырэ цIыфхэм шъхэафэ зэрэзэфыряIэм яшIуагъэкIэ рэхъатныгъэрэ мамырныгъэрэ республикэм зэрилтым урыгушхонэу зэрэщытыр Президентым кыыхыгъэщыгъ. Диныр зылэжыхэрэр нахьыбэ ху къэс наркотикхэм, аркъым апышагъэхэм япчъагъэ кызырээщыкIэрэми мэхъаншхо иIэу ылытагъ.

Мы аужырэ лъэхъаным гъомылапхэхэм ыкIи коммунальнэ фэло-фашIэхэм алъэныкъокIэ уасэу шыIэхэм къазэрахэхуагъэм зэригъэгумэкIыхэрэр, ащкIэ хэжышIэу шыIэхэм зэряусэхэрэр Тхаклушынэ Аслъан ипсалъэ кышыыхыгъэщыгъ. ЦIыфхэм ящыIэкIэ-псэукIэ нахьышIу шIыгъэным пачэ республикэм игъэцэкIэкIо хэбзэ органхэм къатэфэрэр зэкIэри агъэцэкIэным зэрэфэхъазырхэм ыкIи ар пшъэрыл шъхъалэу

зэрэщытым ягугъу кышыгъ.

АР-м и Президент зигугъу кышыгъэхэм Урыс православно чылысыри зрагъэгумэкIырэр кыIуагъ епископу Тихон. Лъэпкэ ыкIи дин зэхэдз ямыIэу амалэу шыIэмкIэ цIыфхэм IэпыIэгъу афэхъунхэм, Адыгеим хэхъоныгъэхэр ышIыхэзэ ыпэкIэ лъыкIотэным анаIэ зэрэтырагъэтыштыр хигъэунэфыкIыгъ. Коммунальнэ фэло-фашIэхэм ауасэ кызырээдэ-кIоагъэм кыхэкIыкIэ, ахэм ятынкIэ гумэкIыгуабэ кызырээуцугъэм ыкIи мы лъэныкъомкIэ чылысым IэпыIэгъу кыфэхъунэу епископыр Тхаклушынэ Аслъан къелъэлугъ.

Амалэу шыIэмкIэ яшIуагъэ зэраригъэкIыштыр республикэм ипашэ джэуапэу кытыжыгъ.

Республикэм ичIыплэ зэфэшъафхэм Изын гори хэмьлэу къащхэр зрагъэуцущтым епхыгъэ унашъо зыми фишIыгъэп, иIофи хэлъэп.

Дин зэфэшъафхэм азыфагу илэ зэгурылоньгъэр мыукогъэным пачэ мы Iофым нахэ тэрэзэу укъекIолIэн ыкIи зэрифэшъуашэу зэхэфыгъэн зэрэфаер Тхаклушынэ Аслъан кIэхум кыIуагъ.

Мы мэфэ дэдэм Тхаклушынэ Аслъан АР-м мылкъу зэфыштыкIэхэмкIэ и Комитет итхъаматэу Ирина Бочарниковам IофшIэгъу зэлукIэгъу дырилагъ.

— Мылкъур, чIыгу Iахьыр зытезыхэ зышIоигъо цIыфхэм агъэхъазырын фэе документхэм япчъагъэ зэрэбэм, ащ охътабэ

зэрэтекIуадэрэм ымыгъэразэхэу бэрэ зэхэтэхы, — кыIуагъ АР-м и Президент. — ЦIыфхэм яфэло-фашIэхэр нахэ псынкIэу, шапхэхэм адиштэу зэшIохыгъэнхэм мэхъаншхо иI. Унэ зышIы зышIоигъо цIыфым чIыгу Iахэ къалихыным пачэ зызидигъэзэщтыр, зэкIолIэн ылъэкIыштыр ышIэн фае. АщкIэ комитетым иIофшIэн зэрэзехищэрэм бэ епхыгъэр.

УФ-м и Президент унашъоу ышIыгъэм диштэу унагъохэу сабыищ е нахьыбэ зилэхэм ыпкIэ хэмьлэу чIыгу Iахьхэр ятыгъэныр республикэм зэрэщыгъэцэкIэрэм Тхаклушынэ Аслъан кыкIэлупчIагъ.

Ирина Бочарниковам джэуапэу кытыжыгъэм кызырэгъэнэфагъэмкIэ, мы законым джыри кIуачIэ илэгъоп. Ау арэу щыт нахэ мышIэми, Iофыр нахэ псынкIэу зэшIохыгъэ хуным пачэ комитетым законопроект кыгъэхъазырыгъ ыкIи охътабэ темьшIэу ар АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм фигъэхъышт. Ащ кызырээдилъытырэмкIэ, мы категориэм кыхиубытыр унагъохэм чIыгу Iахэ ятыгъэнымкIэ ежэ республикэм унэшъо гъэнэфагъэ ышIын ыкIи кызыфигъэфедэн ылъэкIышт, Iофыри кыгъэ-псынкIэшт.

Сыд фэдэу мы Iофыгъом изэшIохын къекIоллагъэхэм, псэупIэ зышIы зышIоигъо унэгъо Iужъухэм къатэфэрэ чIыгу Iахьхэр арагъэгъотынэу ыкIи документхэм ягъэхъазырынкIэ IэпыIэгъу афэхъунхэу Президентым къафигъэпытагъ.

Президентыр зылукIагъэхэм ащыц АР-м архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и Комитет итхъаматэу Ольга Баклановар.

Унагъохэу чIыгу Iахэ зэратынэу зытефэхэрэм япхыгъэ Iофыгъохэм Тхаклушынэ Аслъан къафигъэзэжыгъэ, ащ игъэцэкIэн мы комитетри чанэу кыхэлэжъэн зэрэфаер кыIуагъ. ЧIыгу Iахьыр къаратыгъахэ зыхуукIэ, унэм ишIын зыщырагъэжъэн алъэкIыштым, ащ документациеу пылтын фаехэм, нэмыкIхэм Президентым къагъэуцIагъ.

Ольга Баклановам кызыр-иIуагъэмкIэ, законым диштэу муниципалитетым мэфипшым кыкIолI унагъом джэуап кыритыжынын фае. Документхэм, зэзэгъыныгъэхэм ягъэхъазырын гурьпымкIэ мэзиц фэдиз ахышт. Ащ ыуж унэм ишIын унагъор фежъэн ылъэкIышт.

— Непэ цIыфхэр зыгъэгумэкIырэ Iофыгъохэр зэшIохыгъэнхэм, ахэм IэпыIэгъу афэхъугъэным апае республикэм игъэцэкIэкIо хэбзэ органхэм яIофшIэн нахэ чанэу, шIуагъэ кытэу зэхашэн фае. Ары пшъэрыл шъхъалэу афэзгъэуцурэри, — кыIуагъ Тхаклушынэ Аслъан.

Мы мафэм Президентым ригъэблэгъагъэхэм ащыц АР-м чIыплэ зыгъэIорышIэжыным иорганхэм Iоф адэшIэгъэнымкIэ и Комитет ипашэу Iэтэжыхыгъэ Заурдин. ЧIыплэ зыгъэIорышIэжыным иорганхэм реформэхэр зэрашIэуцухэрэм, яIофшIэн зэрэзэхашэрэм, ахэр зэрихылылэрэ къиныгъохэм, хабзэр IэпыIэгъу зэрафэхъурэ шIыкIэм, нэмыкI лъэныкъохэм атегушылагъэх.

— ЧIыплэ зыгъэIорышIэжыным иорганхэм непэ фитыныгъэу ялэхэр кызыфагъэфедэхэзэ, яIофшIэн шапхэхэм адиштэу зэхашэным пачэ ама-

лэу шыIэмкIэ IэпыIэгъу тафэху, — кыIуагъ Тхаклушынэ Аслъан. — Мы аужырэ илъэситIур пштэмэ, федеральнэ ыкIи республикэ бюджетхэм яшIуагъэкIэ сомэ миллиони 132-рэ фэдиз зыосэ спецтехникэр ахэм афэтIупшыгъ. Къоджэ псэупIэхэм япашэхэр негэ цIыфхэм нахэ апэблагъэхэу зэрэщытхэм кыхэкIыкIэ, ахэм ягумэкIыгъохэр, ящыклагъэхэр нахэ зэхашIыкIынэу тащэгугъы. Ар кыдалтыгъэзэ, яIофшIэни зэхашэн фае.

Iэтэжыхыгъэ Заурдин кызырэгъэщыгъэмкIэ, республикэм илэшъхэтетхэр IэпыIэгъу кызырафэхъухэрэм ишIуагъэкIэ чIыплэ зыгъэIорышIэжыным иорганхэм яIофшIэн зыпкъ рагъэуцон алъэкIыгъ. Законым кыдилытырэ фитыныгъэхэр агъэцэкIэнымкIэ нахэ амалышIухэр алэкIэлыхыгъ хуугъэ. Джащ фэдэу чIыплэхэм къашаугъоирэ хъакъулахыгъэм хэпшIыкIэу зэрэхъуагъэр игуапэу кыыхыгъэщыгъ.

Республикэм ипашэ АР-м лъэпкэ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыралэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхъаматэ игуадзэу Елена Чебурахиным мы мэфэ дэдэм Iукагъ.

Адыгеим илэ лъэпкэ зэгурылоньгъэр гъэпытэгъэным, общественнэ организациехэм ыкIи лъэпкэ-культурнэ объединениехэм зэпхыныгъэу комитетым адыриIэр шIэхэ инхэм адиштэу гъэпсыгъэным, СМИ-хэм яIофыгъохэм, нэмыкIхэм ахэр атегушылагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Ветеран движением ыкIи Адыгэ Республикэм ис ныбжыкIэхэр патриотхэу плугъэнхэм чанэу зэрэхэлэжъэхэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылэ афагъэшъошагъ:

— **Николенько Николай Николай ыкъом**, регион общественнэ учреждениеу «Заом сэкъат хэхъухагъэхэм яIофхэм афэгъэзэгъэ Гупчэр» зыфиIорэм и Адыгэ къутамэ игенеральнэ директор;

— **Хъаткъо Рэщыдэ Гъубед ыкъом**, Афганистан щыкIогъэ заом сэкъат хэхъухагъэхэм я Урысые общественнэ организации и Кошхъэблэ къутамэ итхъаматэ.

ЯлофшІэн зэфахысыжыгы

Роспотребнадзорым АР-мкІэ и ГъэЮрышІапІэ иколлегии 2010-рэ ильэсым Іофэу ышІагъэр зыщызэфахысыжыгыгъэ зэхэсыгъо тыгъуасэ илагъ. Ащ хэлэжыагъэх АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусенкэр, АР-м ипрокурор шъхьаІэ игуадзэу Джэндэрэ Эдуард, цыфхэм яфитыныгъэхэмкІэ Уполномоченнэу АР-м шыІэ Анатолий Осокиныр, нэмыкІхэр. Зэхэсыгъом къеклолагъэхэм АР-м и Президент ыцІэкІэ шІуфэс къарихыгъ ыкІи ялофшІэн шІуагъэ хэлэу лъагъэкІотэнэу къафэлъауагъ Алексей Петрусенкэр. Іофэу ашІэрэм мэхъэнэ ин зэриІэр, шапхъэхэм адистгэрэ продукции зэфэшъхьафэу республикэм къыщыдагъэкІырэм ыкІи шыІуагъэкІырэм ежхэм ялахышІу зэрэхэлъыр ащ ипсалъэ къыщыхигъэщыгъ.

Нэужым Роспотребнадзорым АР-мІэ и ГъэЮрышІапІэ 2010-рэ ильэсым Іофэу ышІагъэм фэгъэхыгъэ доклад къышІыгъ ащ ипащэу Аджыр Аслъан. Ащ къызэриІуагъэмкІэ, ильэсым къыклоцІ псэумкІи уплэкІун 1527-рэ зэхашагъ, хэуконыгъэ 5454-рэ къыхагъэщыгъ, административнэ пшъэ-

дэкІыж зэрахыштым фэгъэхыгъэ унэшъо 1820-рэ ашыгъ. Гъомылапхъэхэр шапхъэхэм адимыштэу зэрашІхэрэр анахъ Іофыгъо гумэкІыгъохэм ащыцзэу зэрэщытыр санитар шъхьаІэм къыхигъэщыгъ. Цыфхэм яфитыныгъэхэр зэраукъуагъэхэм къыхэкІэу ильэсым къыклоцІ гъоготы 501-рэ къаоллагъэх.

2010-рэ ильэсым псэумкІи нэбгырэ 48439-мэ зэпахырэ узхэр къаузыгъэх. Ахэм япчъагъэ процент 25-м ехъукІэ нахъ макІэ ашышІуыгъ нахъ мышІэми, джыри мымакІэу социальнэ-экономическэ зэрар къызэрахырэр къыхигъэщыгъ. Мары

блэкІыгъэ ильэсым зэпахырэ узэу агъэунэфыгъэхэм республикэм иэкономикэ сомэ миллион 300 фэдиз зэрар рагъэшІыгъэу къалытагъ.

Нэужым кІэлэцІыкІу ІыгыпІэхэм яІофыгъохэм, псэу цыфхэр зашъохэрэм языхт, хъэцІэ-пІацІэхэм зэрарэу къахырэм, ахэм ябэныжыгъэным пае шІэгъэн фаехэм, нэмыкІ Іофыгъуабэхэм санитар врач шъхьаІэр къаегушылагъ, а лъэныкьохэмкІэ ежхэм ашІагъэм, тапэкІэ шІэгъэн фаехэм ашигъэгъозагъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.
Сурэтыр Іэшъынэ Аслъанэ тырихыгъ.

Къахыжыырэр нахыбэ ашыгъ

Шэуджэн районым промышленностым фэгъэзэгъэ предприятиеу ит хъатэ шыІэп, ау ахэм зэкІэми икІыгъэ 2010-рэ ильэсым мыдэу Іоф ашІагъ. Экономикэм ыльэныкьокІэ шыІэгъэ кризисым ахэр къыхэкІыжыгъэх ыкІи зыпкІ итэу непэ Іоф ашІэ.

ИкІыгъэ ильэсым районым зэкІэ предприятиеу итхэм промышленнэ продукциеу сомэ миллион 32-рэ фэдиз зыуасэ къахыжыгъ. А ильэсым продукцием икъэхыжыын хъхъоныгъэу фэхъугъэр, ыпэрэ ильэсым егъэпшагъэмэ, джы уасэу шыІэхэм ателъытагъэу проценти 192-м къехъу.

РайонымкІэ анахъ шІуагъэ къыклоцІу ІофшІэнхэр зыщызэхэшагъэхэм ащыц ЗАО-у «ІЦэ заводэу «Шовгеновский» зыфиІоу Мэрэтыкьо Айдэмыр зигенеральнэ директорыр. ИкІыгъэ ильэсым къыклоцІ ащ сомэ миллионрэ мин 569-м ехъу зыосэ продукциеу къыщыдагъэкІыгъ. Ар ыпэрэ ильэсым къыдагъэкІыгъагъэм елбытыгъэмэ, проценти 172-рэ мэхъу.

Джащ фэдэу чырбышгъэжъэ заводэу «Шовгеновский» зыфиІорэми гъэрэкІоу къыщыдагъэкІыгъэ продукциер фэди 2,2-кІэ нахыбэ хъугъэ. Ащ иІофышІэ коллективэу Жэмадыкьо Рэмэзанэ зипащэм чырбыц миллиони 2-м фэдиз хъазыр гъэрэкІоу къыдигъэкІыгъ.

ООО-у «Адыгея-парк» зыфиІоу Зэфэс Рэмэзанэ зидиректорым, джащ фэдэу ООО-у «Адыгейская пенкокомпания» зыфиІорэм яІофхэр гъэрэкІоу мыдэу кІэкІыгъэх.

ТХЪАЙШЪЭО Тасим.

Хэхъоныгъэхэм яилъэсыгъ

ЗэрашІы хабзэу, мы мафэхэм районхэм, къалэхэм икІыгъэ ильэсым икІэххэр зэфахысыжыых. Ащ фэдэу мафэхэм Адыгэкъалэ иІофшІагъэхэм якІэххэм афэгъэхыгъэ зэлукІэ шылагъ. Дэгъоу Іоф зышІагъэхэм зэрафэразэр къызыщІорэ тхылъхэмрэ ахъщэ шІухъафтынхэмрэ къалэм иадминистрације ипащэу Хъатэгъу Налбый ащ щаритыжыгъэх.

ЗэлукІэм къалэм ипащэу къы-зэрэщІуагъэмкІэ, ильэсэу икІыгъэр къыныгъэ, ау къадэхъугъэр макІэп. Экономикэм ыльэныкьокІэ къэлпун хъумэ, 2009-м елбытыгъэмэ, къыдагъэкІырэ продукцием хъуагъ. ИкІыгъэ ильэсым ар проценти 115-м нэсыгъ. Анахыбэу къалэм ибюджет зыгъэпсыхэрэм ащыщых ООО-у «Уахътэ», ЗАО-у «КПП-Теучежский» зыфиІохэрэр ыкІи Вологодскэ заводэу СКДМ-р. ІофшІапІэ цІыкІухэу къалэм дэтхэми бюджетым хабъо ышІынымкІэ мэхъанэшхо яІ.

Федеральнэ целевой программэхэм къалэр зэрахлажъэрэм шІогъэшхо къеты. Ащ фэдэу программэу «Урысыем икыбл» зыфиІорэм ишІуагъэкІэ къэлэ сымэдджыым сомэ миллиони 140-рэ къылукагъ, травматологии гупчэу ащ къыпашІыхъэрэр мы ильэсым атІупщынэу амал яІэшт. Ащ пІэкІори 100 чІэтышт, операционнэ блок хъышт. Сомэ миллион 30 зыосэ медицинэ псэуальэу къащэфыгъэр мы ма-зэм ащ чІагъэуоцц.

А программэм зэрэхлажъэрэм ишІуагъэкІэ къалэм псэу ыгъэфедэрэм изытет нахъ дэгъу шІыгъэным пае сомэ миллион 14 къыфатІупщыгъ. Ащ нэмыкІэу къалэр федеральнэ целевой программэу «Чылэм хэхъоныгъэ егъэшІыгъэныр» зыфиІорэм хэлэжагъ ыкІи къутырэу Псэкъупсэ иурамищ

ыкІи Адыгэкъалэ зэрэпсауу гъэстыныпхъэ шъуантІэр яІ хъугъэ. Программэм телытагъэу къатІупщыгъэ ахъщэм имызакъоу, чІыпІэ бюджетым шыцзэу сомэ мин 409-рэ мы Іофым хъагъ. ЖКХ-м зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэмкІэ ыкІи хэхъоныгъэ егъэшІыгъэнымкІэ фондым кыкІи къалэм ибюджет къыхыгъэ ахъщэмкІэ унэ зэтетипшІа агъэцІэкІэжыгъ, мы ильэсым джыри ащ фэдэ ІофшІэнхэр лъагъэкІотэщтых.

ИкІыгъэ ильэсым чІыпІэ бюджетым игъэпсын мэхъэнэшхо ратыгъ. 2010-рэ ильэсым зэкІэмкІи къалэм ибюджет сомэ миллион 60 кыхыагъ. Ар 2009-рэ ильэсым елбытыгъэмэ, сомэ миллион 14-кІэ нахыб. Къалэм инвесторхэр нахъ къырашІагъэу аублагъ. Хъакъулахъхэм яугъоини нахъ анаІэ тырагъэты. Ащ ишІуагъэкІэ мы аужырэ ильэситІум къалэм къышаугъоирэ хъакъулахыр сомэ миллион 22-кІэ нахыбэ хъугъэ.

ИкІыгъэ ильэсым икІэххэм къалэм шыцц унэгъо 52-мэ псэупІэхэр аратыгъэх, ар хэхъоныгъэшхоу плытэн плэкІышт. Джыри унэхэр ашышІыгъ ыкІи атыштых.

— Ау шыкІагъэу тиІэхэри зыдэтэшІэжыых. Илъэс 40-кІэ узэкІэІэбжыкымэ, къуаджхэр къагъэкъошыхэ зэхъум, унагъом тефэрэ квадратнэ метрэр икыоу зэрамытыгъэхэу джыри чзы-ум хэтхэр непэ къызынэсыгъэм

лъэІуакІоу къэкІох. Ахэм гур агъэузы. Амал зэриІэкІэ унэхэр тшІыштых, ахэм фэтэр ятымытыштыми, квадратнэ метрэу алумыкІагъэхэм атефэрэ ахъщэр ятыжыын фае, — къыІуагъ пащэм. — Мы Іофыгъор джырэ нэс зэшІохыгъэ зэрэмыхъугъэм лъапсэу иІэр къэкъошжыгъэм иІэн фэе статусыр цыфхэм зэрямыІэр ары. Ау сыдэу щытми, къэралыгъом исоциальнэ пшъэр-рылхэр ыгъэцІэкІэнхэ фае.

КъалэмкІэ гумэкІыгъоу шыІэхэм ащыц котельнэхэм ыкІи псы фабэр зэрыкІорэ трубэхэм языхт. Цыфхэм игъом ЖКХ-м ифэІо-фашІэхэм ауасэ зэрамытырэм зэрарышхо къехы. ГазымкІэу къалэм чІыфэу телыыр непэ сомэ миллион 24-рэ мэхъу, ащ шыцзэу миллион 15-р цыфхэм къатынэу шытыр ары. Цыфхэм язэхэшІыкІэ бэ елбытыгъэр. Ащ ишыхъатэу пащэм ыгу хэкІэу къыІуагъ непэ бжыхъасэхэр унэгъо чэмхэм хъупІэ зэрашІхэрэр. Амылжыырэ чІыгоу шыІэр мы

аужырэ ильэсхэм нахъ макІэ хъугъэ. 2009-рэ ильэсым елбытыгъэмэ, 2010-рэ ильэсым бжыхъасэхэм аубытыгъэ чІыгур фэдизрэ ныкьорэкІэ нахыб. Ау чІыгулэжыыным ахъщэшхорэ кІуачІэрэ хэзылхъагъэхэм узызэрар ябгъэкІыныр емыкІушху.

Къалэм ибюджеткІэ мэхъанэшхо иІэштэу пащэм ылытагъ пивэшІа заводым. Ащ икыу фэдизэу Іоф ышІэ зыхъукІэ, къалэм ибюджет проценти 100-кІэ нахыбэ зэрэхъуштыр къыхигъэщыгъ. Ізэгъу уцхэр къэзышІырэ предприятие ашІымэ зэрашІоигъом, кІэлэ-цІыкІу ІыгыпІи хэтэу Хъэлъэ-къуае еджапІэ зэрэдашІыхъа-штым пащэм шигъэгъозагъэх.

— Непэ гъэхъагъэу тиІэхэр зэкІэми зэдэтшІагъ. Илъэсэу кыхыагъэм ахэм ахэдгъэхъошт. Шагъэу шыІэр къэхъумэгъэн, фэсакыгъэн фае. Іофыгъохэм зэкІэми тащыгъуаз. Ахэр зэрэзшІотхыштыхэм тыпылтышт, — къыІуагъ Н. Хъатэгъум. ЕтІанэу къалэм хэхъоныгъэ

ышІыным зІлахъ хэзылхъагъэхэу зэлукІэм къырагъэблэгъагъэхэм пащэр къафэгъушІуагъ, къэгъэгъэ дахэхэр, рэзэныгъэ тхылъхэр ыкІи ахъщэ шІухъафтынхэр къаритыгъэх. Ахэм ахэ-тых кІэлэгъаджэхэр, врачхэр, кІэлэпІухэр, письмэзехъэхэр, хъалыгъугъажъэхэр, хэкІыр дэзыщырэ машинэм иводител, милицием иІофышІэхэр ыкІи нэмыкІхэр. Пащэр къы-зыфэгъушІуагъэхэм ащыщых почтальонэу Тамара Кудрявцевар, хъалыгъугъажъэу Гъонэ-жыкьо Марыет, кІэлэгъаджэу Пэнэшъу Марзыет, врачхэу Шэуджэн Аминэтрэ Хъатх Ирэнэрэ, насос станцием имашинистэу Бэрэтэрэ Рэмэзанэ, пенсиехэмкІэ фондым иотдел иІофышІэу Нэгъоикьо Саидэ, ОВД-м иІофышІэу Бэгъ Эдуард, ООО-у «Адыгейский» зыфиІорэм игъэцІэкІоу директорэу Гышц Хъарунэ ыкІи нэмыкІхэр.

СИХЪУ Гоцнагъу.
Сурэтыр Тыркоо Муратэ тырихыгъ.

ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИИХЭР

ПАРЛАМЕНТ ХЭДЗЫНХЭР СЫДЭУШТЭУ ЗЭХЭЩАГЪЭХА?

Непэ Адыгеим ишылаклэклэ анахь мэхьэнэ шхьалэ зилэ политическэ хьугъэ-шлагъэу щыт гъэтхэпэм и 13-м шылэшт хэдзынхэм языфэгъэхьазырын. А мафэм ятфэ-нэрэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэр хадзышты. Мызэгъогурэм тыналэ анахь тетидзэн фаеу зыкыштыр 2006-рэ илээсым шылэгъэ хэдзынхэм къаклэлъыклогъэ палъэм Парламентым и депутатхэм яхэдзынхэм яхьыллэгъэ законым зэхьоклыныгъэ ладжи фэхьугъэш ары. Ащ елгытыгъэу хэдзаклохэм ямызакъоу, журналистхэми упчлэ бэклае ялэу кыыхэклы. Ар кыдылхьытээ, гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иредактор шхьалэу, Адыгеим ижурналистхэм я Союз итхьаматэу джырэблагъэ хадзыгъэ Дэрбэ Тимур Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкелэ и Гупчэ комиссие итхьаматэу Хьут Юрэ телевидением ригъэблагъи, журналистхэм мэзаем и 9-м алуигъэклэгъагъ. Мы шыккэм тетэу ар апэрэу зэхашгъагъ, тапэки журналист организационем нахьыбэрэ ыгъэ-федэштэу агъэнэфагъ. Зэлулэгъум итемэ шхьалэу шытыгъ хэдзын кампаниер тиреспубликэ зэрэщызэхэшагъэр. Гъэзетхэм, телевидением, радиом ялофышлэхэу къэзэрэуогъогъэхэм яупчлэхэм джэуап къаритыжыным фемыжээз, Хьут Юрэ къафилотагъ хэдзынхэм яхьыллэгъэ логъыгъохэу Адыгеим и ЦИК зэшлуихыгъэхэр, тапэки агъэцкелэнэу щытхэр.

Зэшлуахыгъэхэмрэ ашлэнэу къэнагъэхэмрэ

Ащ апэрапшлэ журналистхэм агу кыгъэкыжыгъэ хэдзынхэр зэрэщылэштхэм ехьыллэгъэ унашгъо Къэралыгъо Советым — Хасэм 2010-рэ илээсым тыгъэгъазэм и 8-м зэришыгъэр ыккы а унашгъор кыккэлъыклогъэ мафэм, тыгъэгъазэм и 9-м, гъэзетхэм кызырэхьауыгъэр. Ащ аналэ зыкытыраригъэдзагъэр а мафэм кышчыублагъэу хэдзын кампаниер егъэжыагъэ ыккы кандидатхэм зыкыгъэлъэгъон, зарагъэ-хын фитхэу зэрэхьугъэр ары. А чэзыр шылэ мазэм и 24-м нэс клонэу шытыгъ ыккы а палъэм кыккеллэ зы мандат зилэ хэдзы-плэ койхэмкелэ кандидатэу зыкызыгъэлъэгъогъэгъэ нэбгыри 164-м шыцэу 135-рэ атхыгъ. Адрэхэм ятхылыгъэм шыккэгъэ зэфэшхьафхэр зэрагъэгъэхэм пашгъэгъэгъэхэм. Политическэ партиехэм ячылплэ кьутэми 7 Адыгеим щызэхэшагъ. Гухэккы нахь мышлэми, а зептэуым кандидатхэм яспискэхэу кыгъэлъэгъуагъэхэр пхырыкыгъэхэм плон плэккыштыт. Хэдзыплэ кой зыкымыккелэ атхыгъэхэр партии 4-мэ яспискэхэр арых нылэп. Пхырыкыныхэ алъэкыгъэп партиехэу «Патриоты России», «Яблоко», «Правое дело» зыфилохэрэм яспискэхэр. Пхырыкыгъэ партиехэм зэккэм-кли кандидат 333-рэ кыгъэлъэгъуагъ.

Хэдзынхэм яхьыллэгъэ законотелствэм ыгъэнэфэрэ шапхэхэр агъэцкелъэхьэхэз нэмыккы логъыгъохэу зэшлуахыгъэхэми Юрэ къашыуцугъ. Кыгуагъ кандидатхэр зышчышым, лэнатлэу зылушым ыккы нэмыккы ямылгытыгъэу, зэккэми тхылъэу кытыгъэхэм шыпкыагъэу ахэлгыр зэхэфыгъэным пашгъулыккыу зэфэшхьафхэм ахэр зэрафагъэхьыгъагъэхэр. Суд логъ апылгыгъа, апымылгыгъа, ямылгыкы ехьыллэгъэ кыбарэу кыгъэлъэгъуагъэм шыпкыгъэ икыу хэлъа зыфэллошт упчлэхэр зэхэфыгъэнхэм пашгъ МВД-м, Хэбзэлъах инспекцием, мылгыккелэ комитетым, нэмыккыхэм уплэккынхэр ашыгъэх.

— Шыпкыгъэ, — кыгуагъ Юрэ, — 2006-рэ илээсым шы-лэгъэ хэдзынхэр клонэ зэхьум, ащ фэдэ кыбархэм мытэрэзыныгъэ кызыыхафкелэ кандидатхэр тымытхын тлэккыштыгъэмэ, джы а положениер законным хаджыкыжыгъэ ыккы кандидатхэр мытхыгъэным ар телъхьанлэ фэхьун ылыгъыштыт. Ау хэдзаклохэм ашлэнэным пашгъа кыбархэр хэдзыплэ участкэхэм япхэмбгъухэм кыапытлэгъышты.

ЦИК-м итхьаматэу кызырлэуагъэмкелэ, бюллетеньхэм теплгъэу ялэштхэр аухьыгъэх, ахэм арытхэгъэштхэр мы мафэхэм агъэхьа-зырых ыккы бэрэскэшхо мафэм бюллетеньхэр ЦИК-м ыухэсын-хэш, кыхауыныхэм пашгъа мэзаем и 14-м полиграфическэ пред-приятием лъагъэлъэгъышты. Кы-хауыгъэ бюллетеньхэр мэзаем и 18-м кыалэхэм ыккы район-хэм ашылэ чылплэ хэдзекло ком-миссиехэм алъагъэлъэгъышты. Гъэтхэпэм и 8-м нэс бюллетень-хэр ахэм ачлэлъышты, нэужым хэдзыплэ участкэхэм аратышты.

Непэ Адыгеим хэдзыплэ уча-сткэ 263-рэ щызэхэшагъ. Ыпкелэ ахэм япчъагъэ 262-рэ хьуштыгъэ, ау дзэ частым икомандир кызырэккелъэгъуагъэм кыыхэккы, джыри ахэм ашгъа зы участкэ зэхашагъ. Джащ фэдэу Юрэ жур-налистхэм агу кыгъэккыжыгъэ агитационнэ логъшлэнэным пашгъа пкелэ зыхэмыл эфир уахьтэ телеви-дениемрэ радиомрэ ыккы пкелэ зы-хэмыл хэутыплэ чылплэхэр рес-публикэ гъэзетхэм кандидатхэм ашгъагъэнхэм пашгъа мэзаем и 7-м пхэдз идзэнхэр зэрэщылэгъэхэр.

Зичэзыу логъыгъоу зэрэхьэхэрэм къатегушыллэгъэ, Юрэ кы-гуагъ мы мафэхэм хэдзекло ком-миссиехэр зэхэщэгъэнхэм, ахэм ахэтыштыр кыыхэжыгъэнхэм ауж зэритхэр. Законным зэригъэ-нафэрэмкелэ, хэдзынхэр зышы-лэштхэ мафэр кызынклэ къэна-гъэр мэфэ 38-м нахь пасэу хэд-зекло комиссиехэр зэхэщэнхэ фитхэп, ау ашгъа нахь класэу ком-миссиехэм язэхэщэн аухын алъэккышты.

Упчлэхэмрэ джэуапхэмрэ

Зэхэуытагъэу тызышгъэ-гуагъэ шлоигъохэр кызылэгъэхэ

уж, Юрэ журналистхэм яупчлэ-хэм игуапэу джэуапхэр къари-тыжыгъэ.

Упчлэ: Адыгеим хэдзекло нэбгырэ тхьапша исыр ыккы ахэм сьд фэдэ логъшлэна адызэрэхьэр?

Джэуап: Статистикэм кы-тыгъэхэм атегъэпсыкыгъэу, Адыгеим хэдзекло пчъагъэу ис-хэм яхьыллэгъэ кыбархэр бэд-зэогъум и 1-м ыккы шылэ ма-зэм и 1-м яхьуллэу илээс кыс-тлогъогъоу УФ-м и ЦИК лэ-келэгъэхьагъ. Бэдзэогъум и 1-м ехьуллэу ахэр 332854-рэ хьу-штыгъэх. Хэдзынхэр зэрэщы-лэштхэр тыгъагъэзэм и 8-м агъэ-нафэ зэхьум тыкызыпкыры-кыгъэр 2011-рэ илээсым ишылэ ма-зэм и 1-м ехьуллэу хэдзаклохэм япчъагъэ зыфэдизыгъэр ары. Ащ емылгытыгъэу спискэхэм зэхьок-кыныгъэхэр афэтэшлэжыкы. Сыда плэм гъэмафэм еджаплэ-хэр кызыуыгъэхэм зыныбж илээс 18-м нэсыгъэхэр кыахэ-кыныхэ, джащ фэдэу дэклогъэ бзылгыфэгъэхэм Адыгеир псэу-плэ зыфэхьугъэхэр, пенсием кыуагъэхэу нэмыккы чылплэхэм кыарыкыжыгъэхэр мыщ псэу-плэклэ къэккыжыгъэхэу хьун ылыгъышты. Арышгъ, спискэхэр ренуэ тэулпэккыжыкы, зэхьоккы-ныгъэхэр афэтэшлэжыкы. Воен-коматым, ЗАГС-м шылэ мазэм и 1-м ехьуллэу кыатыгъэхэр зы-хэтэгъэхьажыкы, хэдзаклохэм япчъагъэ 333500-м тлэккы ехьугъ.

Упчлэ: Хэдзаклохэр хэд-зыплэ участкэхэм зэрэ-жыгъэблэгъэрэ мэкъэ-гъэлухэр жыгъэхьазы-рыгъэхэ?

Джэуап: Дэгъу ашгъа шыкы-зэрэккыуагъэр. Хэдзекло пчъа-гъэу кысэуагъэм тегъэпсыкы-гъэу а тхылгыплэхэр хьаджэуы-гъэх. Ккеллэу кыплон хьумэ, зэ-редгъэблагъэрэ зытетхэгъэ тхы-лышлэр хэдзакло пэлчэ лыдгъэ-лэсышты. Ащ итхэгъа участкэу зэ-ккеллэштхэр, а хэдзыплэ участкэм иадрес, спискэм хэти, хэмыты ыуплэккыным пашгъа зыккы ылы-гъыштыт. Зыгорэккы спис-кэм хэмытмэ, паспортхэр ари-гъэлъэгъуни зыхаригъэхьажыкы ылыгъышты. Ащ фэдэхэр нахьы-

бэмкелэ зышыгъухэрэр Мыекъуа-пэм. Ар кызыхэккыхэрэм зыккы ашышгъа яунэу унэ лухи, ащ ычыл-плэклэ лъагъэу зэтет унэшхо зэрэ-щэгъэпсыгъэр ыккы цыфым ипсэуплэ чылплэ зэрехьожы-гъэр. Голосованиер зышылэшт мафэр кызынклэ мэфэ 20 шылэу спискэм нэлуасэ зыфашын, ха-тхэгъэми, хамытхэгъэми хэти зэ-ригъэшлэн ылыгъышты.

Упчлэ: Кандидатхэм зэ-фэдэ фитыныгъэ ягъэ-гъотыгъэным ехьыллэгъэ положениеу законным ыгъэнафэрэр мызэгъо-гурэ хэдзынхэм сьдэу-штэу ашыгъэцкелъэжы-гъэ хьура? Чиновник лэнатлэ зезыхьэрэ цыф-хэу кандидатэу атхыгъэ-хэр отпук кыуагъэхэ?

Джэуап: Ар упчлэ дэгъу. Джырэккы хэт шышгъа тхьаусыхэ фитылэп. «Партиёу «Единэ Рос-сием» ичылплэ кыутамэ испискэ апэрэу итхэгъэ Президентхэр телевидениемкелэ кыдгъэлъэгъон, интервью кылытхын тыфит-а?» — алуи кыэупчлэгъагъэх. Арышгъ, кысэлло хадзырэ лэнатлэ зезыхьэхэрэм, гушылэм пашгъа, ккеллэ ыккы район администра-циехэм япашэхэм логъшлэгъу уахьтэм ялофшлэн агъэцкелэн, ау хэдзынхэм яхьыллэгъэ зы гушы-ли кыалон зэрэфимытхэр. Къэра-лыгъо ыккы муниципальнэ кыу-лыккыушлэхэу кандидатэу зыкы-зыгъэлъэгъуагъэхэр отпук клон-хэр япшгъырылгъэу законным егъэ-нафэ. Гушылэм пашгъа, кыалэхэм, районхэм япашэхэм агъэнэфэгъэ лэнатлэзэхьэхэр. Ахэр хадзырэ лэнатлэзэхьэхэр. Зыгорэккы ахэм кандидатхэм ицыкхьэшлэгъоу зыкыгъэлъэгъуагъэмэ, отпук клонхэ фае. Ыпшгъэклэ кышы-сэуагъэхэм кыафэгъэгъэгъэгъэ мыщ дэжыкы шыккелэгъэгъэхьы кыэралыгъо ыккы муниципальнэ хадзырэ лэнатлэхэр зезыхьэхэрэм лэнатлэ амалэу кыаритыхэрэр ашгъэхэ пашгъа кызыфагъэфедэнхэ зэрэфимытхэр. Сыда ашгъа кы-кылырэр? Кыулыккыу телефоныр, кыулыккыу автомашинэр ыгъэфедэнхэ фитэп. А шапхэм дэжы-кы законхэр ыккыуагъэу кы-кы. Гурылогъуаеп ныла кыалэм ипашгъа культурэм и Унэ кыоу «Хэ-дзаклохэм мы чылплэм сашылу-

келэ шлоигъу» зылоклэ, псынклэу фагъэцкелэн зэралгъыштыр. Ау ащ фэдэу ашгъа кызыпэгъоккы-келэ, нэмыккы кандидатхэм ишлои-гъоныгъи фамыгъэцкелэн фит-хэп. Зы кандидатхэм фагъэцкелэ-гъэр нэмыккы кандидатхэм фамы-гъэцкелэн фитхэп, шапхэу апы-лыр зэфэдэн фае. Зым сыхьат-ныккы палгъэклэ унэр ратыгъэ-мэ, ятлонэрэми джащ фэдэ па-лгъэклэ а чылплэм зэлулэгъуу шы-зехишгъэнэу амал егъэгъотыгъэн фае.

Упчлэ: Гъэтхэпэм и 13-м шылэшт хэдзынхэм ахэ-лажыгъэхэрэм ашышгъэм нахь пасэу яголосхэр атынхэ алъэккышты?

Джэуап: Ащ фэдэ положе-ниеу законным хэтыгъэр хагъэ-кыжыгъэ. Ау открепительнэ удо-стоверением тегъэпсыкыгъэу яголосхэр атынхэ алъэккышты. За-коном ашгъа тетэу егъэнафэ, ау сэ сшыгъэклэ тыхэдзынхэм ар ашы-гъэфедэгъэным дэзгъаштэрэп. Сыда плэмэ цыфыр зыхэтхэгъэ коим зы мандат зилэ кандидатэу хэтхэм анэмыккы иголос зыштыт шлоигъо коим кандидатэу итхэр. Арышгъ, сэ зэрэслыгъэрэмкелэ, ашгъа тетэу голосованиер зэхэпшэн зыхьуккы, кой зыккы закьор ары цыфым иголос нэмыккы чылплэм шитын ылыгъыштыгъэу зэрэблэгъэ-пцын фаер. Ккеллэ ар сэ сеплгы-келэ кыодый. Кызыррэгъуагъэу, законом а положениер нэмыккыу ратхэгъ. Кызыррэгъуагъэу, открепительнэ удо-стовере-ние зыгъэфедэштэу тыхэдзакло-хэм кыахэккыштыр бэл.

Упчлэ: Зы мандат зилэ хэдзыплэ койхэмкелэ кан-дидатхэм агитационнэ логъшлэнэу зырагъэжы-гъэм кышыублагъэу ЦИК-м хэуконыгъэ горэхэр кыыхыгъэщы-гъэхэ?

Джэуап: Пэшлорыгъэшгъа агитационнэ логъшлэнэу ехьылла-гъэу кыплон хьумэ, зы хэуко-ныгъи кыыхэдгъэщыгъэп, тхьау-сыхи кытыккылагъэп. Ау ащ фэдэ-хэр ыпэккы кытылгылэсышты-гъэх, джыри тяжэ. Кандидатхэр зыпшыккы, фэмыккыудыжыгъэу ыккы инэккыокогъухэр кыте-ккылоштхэу кышыгыгъэу зыхьуккы тхьаусыхэ кызыритышты шыккы лыгыгъоу регъажэ. Зэхэфынхэм узафэжыккы, тхьаусыхэр кы-шыпкыжыгъэрэп. Бэ а логъым хэ-хьухьан ылыгъыштыр. Ащ фэдэ логъ зезыхьэшгъыштыр ыккы ахы-шгъа кызылэжыкы зыгу хэлхэр сьдигъоккы кыкыккыкы, кы-рагъэблагъэх, ежьхэр кыккылох. Арышгъ, зэрэуцлэпшыжыныхэм пыхьаштыр кыкыккыкыныхэ ылыгъышты. Гъэшлэгъонышхо кыафашлэштэу, теклоныгъэр кы-дырарагъэхьыштыгъэу алоз ашгъа фэдэ «технологхэр» кандидатхэм апэшхыкыкы, ау зы ишлуагъэ кыаколорэп.

Зэлулэгъум нэмыккы упчлэхэ-ри кышыгъыгъэх. Ахэм джэуап икыу кызыраритыжыгъэм пашгъа Адыгэ Республикэм и ЦИК итхьаматэу фэрэзэхэу журналист-хэр зэхэккыжыгъэх.

СЭХЬУТЭ Нурбий.

**13 марта — выборы депутатов
Государственного Совета — Хасэ Республики Адыгея**

ПРОГРАММНОЕ ЗАЯВЛЕНИЕ Адыгейского регионального отделения Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ»

13 марта 2011 года состоится выборы депутатов Государственного Совета — Хасэ Республики Адыгея. Адыгейское региональное отделение Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ» заявляет о своей готовности взять на себя ответственность за социально-экономическое развитие Адыгеи, за качество жизни населения республики.

**Главная цель
Партии
«ЕДИНАЯ РОССИЯ»
— повышение
качества
жизни людей**

Для достижения этой цели необходима модернизация, которая означает развитие современных технологий, создание современной инфраструктуры, повышение производительности труда и качества социальных услуг.

Такой ресурс имеет только Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ».

Сегодня, поддерживая курс Президента Российской Федерации Дмитрия Медведева и Председателя Правительства Владимира Путина, Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» готова к большой и серьезной работе по модернизации страны, всех сфер социальной и экономической жизни. Только партия, консолидирующая власть и общество, может решить эти сложнейшие задачи.

Именно с Партией «ЕДИНАЯ РОССИЯ» в Республике Адыгея связаны все позитивные перемены в социально-экономическом развитии региона за последние годы.

Благодаря депутатам «ЕДИНОЙ РОССИИ» в Государственном Совете — Хасэ IV созыва и активной работе членов Партии в органах исполнительной власти принят бюджет развития республики на 2011—2013 годы. Этот бюджет направлен на повышение качества жизни людей и дальнейший рост экономики региона.

**Главный приоритет
регионального
отделения
Партии «ЕДИНАЯ
РОССИЯ» —
благополучие
жителей
Республики Адыгея**

Для каждого из нас благополучие — это интересная работа с достойной заработной платой; возможность давать детям хорошее образование и обеспе-

чивать их всестороннее развитие; современное и качественное здравоохранение; надежная система защиты материнства и детства, поддержки ветеранов; комфортные условия проживания в городах и селах; возможность для молодежи планировать свое будущее и всем вместе жить в дружбе и взаимопонимании в нашей прекрасной и ЕДИНОЙ РОССИИ!

Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» отвечает своими проектами на потребности и наказы избирателей. Такие проекты, как «Новые дороги городов России», «Качество жизни (Здоровье)», «Детские сады — детям!», «Строительство физкультурно-оздоровительных комплексов» и другие, нацелены на решение конкретных проблем граждан.

Качество жизни населения важнее всего

Первым пунктом Программы Адыгейского регионального отделения Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ» является реализация в регионе партийного проекта «Качество жизни (Здоровье)».

«ЕДИНАЯ РОССИЯ» берет под контроль реализацию программы реформирования здравоохранения Адыгеи, объем которой, благодаря твердой позиции единороссов в Государственной Думе России, составил для нашей республики более 4 миллиардов рублей на ближайшие 3 года.

Объединив усилия федерального центра, региональной исполнительной власти, законодателей всех уровней, талантливых ученых, медицинских работников, мы сумеем создать в Адыгее современную, качественную, доступную и высокотехнологичную систему здравоохранения.

У нас есть опыт реализации столь масштабных проектов. Только за последние четыре года в Республике Адыгея в рамках реализации национального приоритетного проекта «Здоровье» на сумму 752 млн. рублей реконструирована и оснащена новейшим технологическим оборудованием значительная часть больниц и поликлиник, повышена зарплата медицинским работникам.

**«ЕДИНАЯ
РОССИЯ»
прокладывает
в будущее
отличные дороги**

Региональное отделение Партии продолжает реализацию партийного проекта «Новые дороги городов России».

Данный проект исходит из следующих направлений развития современного города: качественные дороги, безопасность жизни, развитая социальная инфраструктура и ее доступность.

В реконструкцию дорог столицы Адыгеи уже вложено 300 миллионов

рублей, из них по партийному проекту «ЕДИНОЙ РОССИИ» — 150 миллионов, и столько же — по инициативе депутатов от «ЕДИНОЙ РОССИИ» в Госсовете — Хасэ Республики Адыгея — из бюджета республики.

В наших силах при поддержке депутатов преобразить улицы и дворы по всей республике.

**Забота о будущих
поколениях —
это самые
надежные, умные
и благородные
инвестиции**

Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» всецело поддерживает предложения Президента Российской Федерации Д.А. Медведева о проведении эффективной государственной политики в области детства, содержащиеся в Послании Федеральному собранию РФ.

В республике началась реализация партийного проекта «Детские сады — детям». В настоящее время 9 тысяч детей числятся в очереди в детские дошкольные учреждения республики. У нас есть твердая уверенность в том, что благодаря реализации этого проекта мы добьемся ликвидации очереди.

Проблему обеспечения молодых семей местами в детских садах мы решаем по нескольким направлениям:

— Строим новые здания. Только в Майкопе по новейшим технологиям вводятся 3 новых детских сада на 240 мест каждый. Сдача первого запланирована на конец 2010 года;

— Под детские сады во всех районах Адыгеи реконструируются здания бывших начальных школ, других административных помещений, осуществляются пристройки к школьным зданиям;

— Возвращаем здания бывших детских садов, используемых в настоящее время не по назначению;

— В тех населенных пунктах, где нет детских садов, создаем дошкольные группы на базе общеобразовательных школ.

**Особое внимание —
жилищному
строительству**

Важнейшая составляющая программы повышения качества жизни — решение жилищной проблемы. Вместе с федеральным центром мы будем работать над реализацией в республике принятой по инициативе депутатов от «ЕДИНОЙ РОССИИ» программы по ликвидации ветхого и аварийного жилья, а также долгосрочной целевой программы Республики Адыгея «Стимулирование развития жилищного стро-

ительства на 2011—2015 годы». В поддержку предложения Президента Российской Федерации Д.А. Медведева о помощи многодетным семьям мы примем республиканский закон о предоставлении бесплатных участков для индивидуального жилищного строительства молодым и многодетным семьям, продолжим строительство на селе жилья для молодых специалистов в рамках реализации приоритетного национального проекта и государственной программы поддержки АПК.

**Новые вершины
Адыгеи**

Путем разработки новых законодательных актов мы поддержим позитивную динамику экономического развития Республики Адыгея, повышение её инвестиционной привлекательности, создадим условия для роста малого и среднего бизнеса, в том числе в сфере туризма и аграрном секторе. Мы создадим новые рабочие места. Все это повлечет за собой увеличение налоговых поступлений в республиканский бюджет и обеспечит возможность проведения преобразований в социальной сфере.

Новые возможности для приложения творческой энергии и деловой активности молодежи республики откроет реализация проекта создания на Северном Кавказе туристического кластера, строительство в Адыгее крупного горноклиматического курорта и широкое внедрение новейших технологий в индустрию отдыха.

Мы продолжим целенаправленную политику поддержки ветеранов и инвалидов.

**За здоровый
образ жизни**

Мы последовательно реализуем программу по развитию физкультуры и спорта в республике, и уже построили 50 новых футбольных полей и спортивных площадок практически в каждом населенном пункте Адыгеи.

В ближайший год будет завершено строительство multifunctional физкультурно-спортивного комплекса в г. Майкопе, который возводится по партийной программе «Строительство физкультурно-оздоровительных комплексов».

Мы открыты для сотрудничества и готовы обсуждать все предложения и замечания.

Создадим вместе с вами программу лучшего будущего для Адыгеи!

**«ЕДИНАЯ
РОССИЯ»
готова
ее реализовать!**

Бэмышлэу Адыгэкьалэ имэрэу Хьатэгъу Налбый дэжэ тычлэхьыгъагъ. Апэрэ илээсэу мы Иэнатлэм зылурым хэхьоныгъэу ашлэгъэхэм кьатэгущылээ, ахьщэ фэдэу 2010-рэ илээсым кьахьыжыгъэр, ыпэрэ илээсым елгытыгъэмэ, сомэ миллион 14-кIэ зэрэнахьыбэм игугъу кышлгы.

— Ащ фэдэу тибюджет нахь бай зэрхьугъэм, — ыуагъ ащ, — зилахьышлэу хэзышлэхьыгъэхэм ащыщ Вологодскэ заводэу «СКДМ»-м ифилиалэу тикьалэ дэтыр. Тибюджет хэхьоныгъэ шлагъохэр зэрэригъэшлэрэм имызакъоу, тикьалэ зэтэгъэпсыхьэгъэнымкIи ащ ипашэхэм яшлогъэшхо кьытагъэкIы. ИскусствэхэмкIэ кIэлэцIыкIу еджапIэр зычIэтыгъэр лъэшэу дэигъэ. Арыти, лъэпкь культурэм и Гупчэ зэтэгъэпсыхьаныш, ащ еджапIэр тхьыжынгэу итхьухьагъ. ГъэцкIэжыным тефэщтыр кьызалгытэм, сомэ миллионнычым нэсыгъ. «СКДМ»-м ифилиал, «Строймонтаж-2»-м, «Синдика-Агро»-м япашэхэр кьыддэлэхи, кIэлэцIыкIу еджапIэр игъом дэгъоу зэтырагъэпсыхьажыгъ, илээсымкIэ еджэгъум чIэхьажыгъэх. Бэ Вологдэ кьикIыгъэ тиинвесторхэм тикьалэ шашлагъэри, шашIэрэри, шашIэщтыри. Арыш, Рэмэзан, ахэм ягугъу кьэсэмыгъэшлэу, ежэ заводым ипашэу Андрей Соколовыр ахэм кьатэбгъэ-гущылагъэмэ дэгъугъэ.

Ащ лъыпытэу Вологодскэ заводэу «СКДМ»-м ифилиалэу кьалэм икыблэ лъэныкьокIэ шытым тыкьэкуагъ. Апэу тызлукIагъэр заводым ифилиал идиректор игуадзэу ЦыкIу Пшымаф. Ар кьытфэхэу кьытпэгъокIыгъ ыкIи тызэгъусэу Андрей Соколовым дэжэ тычлэхьагъ, нэлуасэ зыфэтшыгъ, тызыфаеми шьыдгъэгъозагъ.

— Вологодскэ заводэу «СКДМ»-м ифилиал Адыгэкьалэ Иоф шишIэнэу зыщыригъэжыагъэр бэрэ пэмылэу илээситIу хьушт, — икьэлотэн кьырегъажэ Андрей Соколовым. — Ащ хэлэжыагъэх, лентэ плыжыыр зэпаупкIи, кнопкэми телункIэхи заводыр атIупщыгъагъ Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхьакIушынэ Аслъанрэ ОАО-у «Вологодский завод СКДМ»-м идиректорхэм ясовет итхьаматэу Алексей Железовымрэ. ИлээситIур бэп. А уахътэм кьыкIокIэ зыпкь тиуцауагъ, зэшлотхыгъэри макIэп, кьыблэ шьолырым зэфэдэкIэ тыщызэлъашлагъ, тищытхьу, тидэхэ шьатэгъало.

ТехнологиитIукIэ типпродукции кьыдэтэгъэкIы: зыр — «Волдом» зыфиорэ технологиер, адырэр «Мобикон» зыфиорэр арых. АпэрэмкIэ, тIоу, шэу зэтет унэхэр панельнэ-строочнэ конструиэхэм ахэшлгыгъэхэу тэгъэпсых.

ЯтIонэрэ технологиемкIэ блок-контейнерхэр кьэтэшлгы. Ащ фэдэ зы блок-контейнерым унипл, санузелэу псы литрэ 50 кьызшагъэфабэрэр, зыщыптхьакIыштыр, нэмыкIэу цIыфым ищыкIагъэр зэкIэ хэт. Илээсым кьыкIокIэ панельнэ-строочнэ конструиэхэм ахэшлгыгъэхэу тэгъэпсых.

циехэм ахэшлгыгъэхэу унэхэу квадратнэ метрэ мин 24-рэ ыкIи блок-контейнерхэу квадратнэ метрэ мин 27-рэ зэрлэхэр кьэтшынгэу тлэхьынгэу шьыт.

Корр.: Джы а зигугъу кьэпшыгъэу технологиие зэфэшхьафхэмкIэ Иофшлагъэу шьуилэхэм ташыбгъэгъозагъэмэ дэгъугъэ.

С.А.: Кьезгъэжыэн «Волдом» зыфиорэ технологиемкIэ Иофшлагъэу тилэхэмкIэ. ЫпшэкIэ кьызэрэщыслогъахэу, ахэр кьат зытIушэу зэтет ыкIи фэтэрыбэу зэхэт унэх. А технологиемкIэ Адыгэкьалэ фэтэр 40 хьурэ унэ гъэрэкIо шьытшыгъ. Апэрэ фэтэр 20-ми цыфхэр ачIэхьажыгъахэх. Ахэм ащышэу фэтэритIур кьалэм имэрэу Хьатэгъу Налбый кIэлэ ибитIумэ афищэфыгъ. Тэри тизавод ИофшIэхэм фэтэриплIыр афэдгошгы. Адрэ кьэ-нэгъэ фэтэр 20-м иухыжынгэу кIыхьэ-лыхьэ зедгъэшлгыжыштытэп.

Ащ нэмыкIэу Адыгэкьалэ игупчэ кьэзгъэкIэрэкIагъэмэ ащыщ ОАО-у «Кубаньэнергосбыт» зыфиорэм ифилиалэу дэтым тIоу зэтет унэу мыш щыфэдгъэпсыгъэр. Ащ ипашэхэу Краснодар кьикIыгъэхэм офисэу афэтшыгъэр лъэшэу агу рихьыгъ, кьызэралагъэмкIи ащ фэдэ унэхэр Адыгэ Республикэми краими ярайонхэм ащытагъэшлгынгэу ары.

Мыекъуапэ кIэлэцIыкIу ЫгъыпIитIу нэбгырэ 240-рэ зырыз ачIэфэным телытагъэхэу шьытэгъэпсы. ТIоу зэтет кIэлэцIыкIу ЫгъыпIэу урамэу Пионерскэм шьыдгъэпсырэр тызхэт илээсым игъэтхэпэ мазэ тIупшыштыт. ЯтIонэрэу урамэу Димитровым тетшIыхьэрэм ифундамент тэгъэхьазыры. ТапэкIэ нэмыкI унэхэри Мыекъуапэ шьытагъэшлгынгэу проектхэм кьыдалгытэ.

Джыри кьыхэзгъэхьон. Зигугъу кьэ-шыгыгъэ технологиемкIэ тIоу зэтетхэу цыфхэр зычIэсыштытхэ унэхэр ащыдгъэпсыгъахэх Краснодар Псыфабэми. Ставрополь краими тыщашIэ. Ащ тирабочхэм шэу зэтетэу фэтэрыбэ хьурэ унэхэр шагъэпсых. Мы ИофымкIэ тапэ едгъэхьузэ тылэжыштыт. Гухэлхэр иных ыкIи ахэр дгъэцкIэщтыт.

Корр.: Джы тызыфаер «Мобикон» зыфиорэ технологиемкIэ Иофшлагъэу шьуилэхэм ташыбгъэгъозэныр ары.

С.А.: А технологиемкIэ кьэтшырэ блок-контейнерхэр зыфэдэхэр кьэслогъах. Джы ахэр зыщытшыхьэрэр, зыщылудгъэкIыхьэрэр кьэслон. Мы технологиемкIэ кьэтшыхьэрэм янахьыбэр зыдакIорэр олимпийскэ объектхэу

Шьачэ шагъэушхьэрэр ары. Ащ изакъоп, нэмыкI чIыпIэхэми фаехэр кьарэкIых. Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхьакIушынэ Аслъан Хьэлгъэкъуае кьызэкIо лъэхьаным кьуаджэм сомэ миллион кьыритыгъагъ. Чылэм шьыпсэхэрэм ИэапIэр зычIэтыштыт унэм

уцожь районым, ахэм апэгъунэгъу кьутырхэм, кьуаджэхэм кьарэкIых.

Корр.: Сьд фэдэ амалхэр ялэхэ шьуирабочхэм? Зыщышхьэрэр, зызышагъэ-псэфырэр...

С.А.: ИофшIэ кьэкIорэ рабочым щыгъын кьабэр зыщехы, Иоф зэришIэ-

«Тилофшлагъэхэм тарыгушхо зэ тапэ едгъэхьушт»

ишIын ар пэлуагъэхьанэу рахьухьагъ. Кьалэм ипашэу Хьатэгъу Налбый кьытэлэлуи, ащ тыфигъэзагъ. Кьуаджэм иахьщэ икьурэпти, ащ пае кьэ-тымыганэу тэ хэдгъахьуи, блок-контейнерым унашгъэу фэшлгыгъэу афэдгъэуцугъ.

ГъэрэкIо федеральнэ программэу «Кьуаджэм хэхьоныгъэ егъэшлгыгъэныр» зыфиорэм елгытыгъэу Адыгэ Республикэм мэку-мэщымкIэ и Министерствэ зэзэгъынгыгъэ кьыддишIи, ФАП-хэр ачIэтынхэу цыф псэупIиплымэ блок-контейнерхэр ащыдгъэуцугъэх. Ахэр зыдэтхэр Мыекъопэ районымкIэ станицэхэу Дахьорэ Дагестанскэмрэ, Красногвардейскэ районымкIэ селоу Еленовскэр, Шэуджэн районымкIэ кьутырэу Чернышовой арых.

Ауштэу ИофшIэнхэр псынкIэу зэшлуахынгэу, цыфэу кьэуалIэхэрэм ялэлухэр амыгъэгъужьоу афагъэцкIэнхэ зыкIалээкIырэми ташыгъэгъозагъ. Унэхэр зыхашIыкIырэ панелхэр хьазырхэу, пчэ-шхьаныгъупчэхэри ахэтхэу, зэхэбгъэуцожьынгхэм, зэпыутыпIэ дэпкьхэр ебгъэкIужынгхэм нэмыкI кьэмынэу кьафэкIох. Ахэр псэолэпхэу псынкIэхэш, унэхэм лъапсэу афашIы-рэм мылькыу текIуадэрэри нахь макI.

щтым елгытыгъэу зефапэ, мэфэ реным мэлэжэ, зиухыкIэ зегъэпскIыжыш, зефэпэжы. ШхапIи тIи, фаер шэшхэ. Зыщышхьэрэм гъэуцъылашIи, микро-волновэ хьакуи, зытхьакIыпIи чIэтых. ЗэкIэ рабочым ищыкIэгъэ условияхэр ялэх. Соцпакетыри ятэты.

Ащ пыдагъэу гүфэбэныгъэ хэлэу ялэжэкIо пэрытхэм ачIэ кьырело. Зыщытхьу фэмыухьэрэр пшээдэкIыжышхо зыхэлэ мастерхэу Дыды Алыи, БжэшIо Асхьад, Теуцожь Аслъан. Ахэр заводыр кьызызIуахыгъэм щегъэжыагъэу шэлажэ, ныбжыкIэу кьылухьэхэрэр ИофшIэклэшIум фанIух. Панелхэм ахэшлгыгъэхэу унэхэр зэхэ-зыгъэуцорэ бригадэ гъэнэфагы яI. Ащ хэхьэрэ рабочхэр ИофшIэным зыгу етыгъэ, ащ хэшIыкIышхо фызиIэ закIэх. ИщыкIагъэ зыхьурэм ахэр командировкэ макIохэш, панелхэм ахэшлгыгъэхэу унэхэр заказчикым фызэхэгуцох, кьуаджэхэм, кьутырхэм зизаказ ащагъэ-цкIагъэхэр агъэразэх.

Гухэлэу ялэхэри кьытфипчыгъэх. Ахэм ащыщ Адыгэкьалэ бэдзэр зэрэ-щагъэлэпщытыр. ИофшIэным фежэнгхэу хьазырых. Зыгъэхьухьэрэр, зышIо-мыкIхэрэр гъогушIхэр арых. Складхэр шашыштыт. Фэтэрыбэу зэхэт унэм

КьызэралгытэрэмкIэ, чырбыш унэм мылькыу текIуадэрэм процент 20-кIэ нахь пыутэу ежхэм кьафэдэкIы.

— 2010-рэ илээсым, — ипсалэу лъегъэкIуатэ Андрей Соколовым, — сомэ миллион 210-рэ зыосэ продукция кьыдэдгъэкIыгъ ыкIи IудгъэкIыгъ. ГурьтымкIэ мээ лэжыапкIэр сомэ мин 16-м шIокIы. Мы лъэхьаным тизавод шьылажэрэр нэбгыри 120-рэ. Ау ежэ заводым лэжIэу илэм елгытыгъэу Иоф ебгъэшIэн зыхьукIэ, шьылэжэнгэу шьы-тыр 202-рэ. ДжырэкIэ инженер-техническэ ИофшIэхэр екьух. Ау слесарьхэм, токарьхэм, гъучIгъажэхэм тацэкIэ. Тирабочхэр Адыгэкьалэ, Те-

ишIыни шьыфежыштыт. Темыр ыкIи КьокIыпIэ Чыжэем ащылэхэр фаех кьыблэ лъэныкьом кьэкIожынгхэу. Дзэм кьулыкьур щызыхьыгъэхэми мышкIэ зыкьагъазэ ашIоигъу. ЧыпIэу кьыхахыгъэхэр Шытхьалэ, ЦIэмээ, поселкэу Черноморскэр арых. Проектш-хохэр рахьухьэх, зэдэгущыIэгъухэр, зэ-зэгъынгыгъэхэр макIох. Заказчикыр Миноборонэр ары. Иофхэм кIэхуэу афэхьу-щтыр тызхэт илээсым иапэрэ квартал кьэлэгъоштыт.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Сурэтхэм арытхэр: **Андрей Соколовыр, заводым ипсэхэм ащышхэр. Тезыхыгъэр Аркадий Кинос.**

Иеджэгъ-гъэсэгъагъ, илэдэб ин ялытыгъэу илорэ ишлэрэ зетэфэжъэу, зыфэгъэзэгъэ Иофым фэшъыпкъэу, ышъхъэ паеу шымытэу, непи нычэпи имылэу, ильэсхэми ыгу зэраримыгъэхъоклэу, зыфишлыгъэ мурадым тетэу, ильэпкъ, ихэку, ихэгъэгу ящытху хэ-зыгъахъорэр, зылэтырэр ары цыф за-фэр, къабзэр, лъэшыр, къэрар зилэр. Ащ фэдэхэр лыхъужь пэлъытэх — патриоты.

Ахэм афэдэхэр, нахьыбэрэмклэ, музей Иофышлэхэм къахэкых. Лэжьэп-клэшхуи, фэдэ гъэнэфагы хэмылэу, ильэс пчъагъэхэм къаклоц! яшлэны-гы, ямал-къулайи ллэшлэгъу зэф-шъхъафхэм ятарихъ, якультура клэу-гъогъэным тырагъэклуадэ.

Музей Иофышлэ дэгъоу ущытыныр

псынклэп. Уеджэгъэ закъоклэ, угу мы Иофым факлоу, фэцагъэу шымыт-мэ, къыбдэхъун шылэп. Ау угукии пшъхъэкии уфэблэмэ, уигухэлъ улъы-лэсыт.

Ихэгъэгу шлулэгъу зэрэлъшыр къыхэщэу, ильэс 46-рэ хъугъэу Адыгэ хэку краеведческэ музеиштыгъэм, джы АР-м и Лъэпкъ музей хъалэлэу, зафэу Иоф щешлэ лэшъхэмэфэ Любэ Мэрзанэ ыпхъум. А зы Иофшлэным ныбжьырэу уигъашлэ еппхыным шъыпкъагъэу, гуетныгъэу, щэлагъэу ищыклагъэр ыки Иофшлэклэшлэум ишъэфхэр къызэрэзылэклэбгъэхъащ-хэр зэдгъашлэмэ тшлоигъоу, Лъэпкъ музейм инаучнэ Иофышлэ шъхъалэу непи ащ щылэжъэрэ лэшъхэмэфэ Лю-бэ зыфэдгъэзагъ.

Иоф шызышлагъэу, Азэматэм игъусэу зэо ужым музей зэтэ-зыгъэпсыхъажыгъэу Любовь Игнатъевна Лебеденкэм лъэшэу сыфэраз. Ащ фэдэу Иофым зыгу етыгъэрэ фэцагъэрэ къэгъоты-гъоягъ. Музей Иофэу хэшлэкл ащ зыфыримылагъэ шылэп, нахь ныбжьыклэу ыужым къылухъа-гъэхэми тигъэсагъ, тыкыры-пльыгъ. Ау гухэк! ащ фэдэ цыф шлагъохэм ацлэхэр икыоу зэра-мылэтыхэрэр, зэрамыгъашло-хэрэр, псынклэу зэращыгъушпэ-жыыхэрэр.

— Люб, музейм джырэ мафэхэми Иоф шыошлэ. Музей Иофышлэм сьд фэдэ шэнха анахъ хэлъын-хэ паеу плытэрэр?

— Апэрэр музей Иофыр ыгу-клэ икIэсэнныр ары. Актылы-шлоу, Iушэу, шлэныгъэ дэгъу илэу, лъэпкъ ыкии хэгъэгу тари-хъыр дэгъоу ышлэу, ахэм уасэ афишлэу, ышъхъэ ыкли нэмыкл цыфхэм лъытэныгъэ афыри-лэу, цыфышлоу шытын паеу сэлъытэ.

— Джыри зы упчлэ: Иоф-шлэным уеззэу унэм уис пшлоигъоу уахътэ къыхэкIа?

— Ильэс бэдэдэ музейм есты-гъэшт, Иофыр сэ къысэхъылъэ-кырэп, ащ сэ сиплугъ, музейр сишылэныгъэ шыщ хъугъэ.

ЫпшэкIа къызэрэщытIуа-гъэу, лэшъхэмэфэ Любэ Мэрза-нэ ыпхъур икIэсэ сэнэхъатым зы-рылажъэрэр ильэс 46-рэ хъугъэ. Иоф хэшлэкл дэгъу дэдэ фызилэ Иофышлэ. Ильэсыбэрэ музейм иколлектив Iушэу, Iэдэбныгъэ

— Люб, уигухэлъ лъагъо-сда егъэжъапIэ фэхъу-гъагъэр?

— Еджэгъ-гъэсагъэ хъуныр хэтрэ цыфкли гухэлъ шъхъалэу къысэхъу. Сэри шлэныгъэр сикIасэу, ащ ськлахъэ сшлои-гъоу ськэтэдджыгъ. Темыр Осет-ио и Къэралыгъо клэзегъэ-джэ институтэу К. Хетагуровым ышлэклэ шытым историкэ-фи-лологие отделение къэсыухыгъ. Сигулыты, сишлэныгъэхэми ащ нахъ заригъэушомбгъугъ. Ин-ститут ужым ильэсищэ Темыр Осетием имузееу С.М. Кировым-рэ Г.К. Орджоникидзэрэ ацлэклэ шытым Иоф шысшлагъ, ащ ыуж Адыгэ хэкум ськъащэжыгъагъ.

— Игъоу алыты уихэку укыизэкIожым сьд гу-шыса узылыгъыгъэр, сь-да пшъхъэкIэ зэхапшлэ-щыгъэр?

— Сьд фэдэ тхъагъо тыдэ шыуилэми, уием нахъ гупсэфы-плэрэ тынчылэрэ бгъотыщтэп. Адыгэмклэ ичIыплэжъ, ихэку, икъуаджэ, иунэ нахъ чыплэ лъа-плэ хъурэп. Къэбарым гушлуа-гъуи, гүмэкли бэ къысфихъы-гъагъэр. Лъэшэуи сыригъэгу-пшысэгъагъ. Хэкур къыоджэ-жыныр, къыпфэныкыоныр зэ-рэмыпшъэрэылъ цыкIур къызгу-

рылуагъ. Лъэпкъым ынапэу хъу-рэ музейм урилофышлэныр, ури-пэщэныр зэрэмыпсынклэр сшлэ-щыгъэ. Джашыгъум Iогъэ пы-тэ сшлыгъагъэ сьдрэ къыныгъо хэслъагъоми, сьлэпкъ хъалэлэу сьлэкIырэр фэшлэнуу, къызэ-рэсщыгъыгъэхэрэр къэзгъэшъып-къэжыныу.

— А уахътэм хэку музе-им Иофхэр сьдым теты-гъэха?

— Тиадыгэ музей, нэмыклмэ афэдэкъабзэу, икъэхъукIэ тарихъ гъэнэфагъэ пылъ. Къыхэзгъэщы сшлоигъу 1925-рэ ильэсым зэха-щэгъэгъэ музейр Хэгъэгу зэо-шхом ильэхъан зэракъутэгъагъэр, зэрэзбгырызыгъагъэр. Зэоуж ильэсхэм музейм изетэгъэпсы-хъажынкIэ Иофышхо Азэмэтэ Мин-Къутасэ ышлэгъагъ. Ащ ишлушлэ хэти щэрэмыгъушп. 1957-рэ ильэсым агъэцэкIэ-жыгъэ музейм иапэрэ экспози-циехэр къызэлъахъыжыгъагъ. 1964-рэ ильэсым АНИИ-м Азэ-мэтэ Мин-Къутасэ Иоф шишлэнуу ащэжыгъагъ. Джаш епхыгъэу сэри, хэку исполкомым ыпкъ къыкIэу, Адыгэ музейм ськъа-щэжыгъагъ.

А ильэсхэм музейм зэкIэмкли нэбгыри 4 Iутыгъэр. Урамхэу Жуковскэмрэ Первомайскэмрэ

зыщызеоллэхэрэ къуапэм Адыгэ хэку краеведческэ музейр зычIэт унэр шытыгъ (джы а чыплэм университетым иунаклэ шагъэу-цугъ). Нэбгыриплэми музей Ио-фыр зы унэ цыкIум тыщызэхэ-сэу тшлэщыгъэ. Бжыхъэ-кIымэ-фэ уахътэхэр къыныгъэх: хъакуж цыкIур пхъэкIэ дгъэплъыщы-гъэ, ау ащ пылухъэ гори фэт-шыщыгъэп, сьдигъуи Иофым тшъхъэ хэгъэнэгъагъ, тшлэщыр тыхъоигъэ ыкли зэрэфлэ-кIэу тегугъыщыгъэ. А ильэс-хэр бэрэ сыгу къэкIыжыкх. Му-зейр хэмылажъэу мэфэкл гори хэкум шыкIощыгъэп. Иофыр зэфэдэу тикIэсагъ, тшлэрэм тигъатхэщыгъ. «Сэ сьдиректор, шъо шлулофышлэ къызэрыкIу» тIощыгъэп, зы гупшысэм, зы гухэлъым пытэу тызэрипхыщы-гъэ. Экспедициехэр зэхатщыщы-гъэх, командировкэ тыкIощыгъ, уасэ зилэ экспонатыбэ къэты-гъошщыгъ. Нэжъ-Iужь Iушхэм тигуапэу залудгъащыгъ, къа-луатэхэрэр ттхыщыгъэ, тыгу итыубытэщыгъэ. Адыгэ шъо-лбырым тлъапэ зынэмысыгъэ итыжыгъэп. Адыгэхэр зыщы-псэхухэрэ хы ШуцIа Iушъоми (Псышлэпэ районым, Туапсэ) тащылагъ. Экспонат дэгъумэ япчъагъэ хахъошщыгъ, экспози-циехэр нахъ гъэшлэгъонэу, мэ-

хъанэ яIуэ дгъэпсыщыгъэ. Иоф зэхэдзи, Иоф зэфэдзи тилагъэп, тIэ зэкIэдзэгъагъ, тызэфэгумэ-кIыжыщыгъ. Зэтеуцожъырэ музейм хэшлэклэу зыкыиэты-жыщыгъ. Иофшлэ мафэ пэпчэ актылыри, къулаири нахъ агъэпы-тэщыгъ.

— Люб, ильэс 24-м хэку музейм уридиректорыгъ, къина улэшъхъэтетыныр?

— Пшъхъэ закъоу шымытэу, коллективыр зэбгъэкIуныр, Ио-фым ебгъэшлуныр, зэхэпшэныр ыкли зылыпшэныр псынклэп,

Иофыр зэшлопхыным кIуачIэ ищыкIэгъагъ. НыбжьыкIэгъумрэ псауныгъэмрэ силэти, сыгу кIоды-щыгъэп, етIанэ тыхэку пащэ-хэм Иофымклэ къыбдэлэрэ цыф дэгъубэ ахэтыгъ, ахэм музейм лъэшэу аналэ къытетыгъ. Сэри Иофшлэклэ сыфагъэсагъ, сы-мышлэрэр къысалуагъ, сшлэрэм ськлагъэгъушлугъ, цыхъэ къыс-фашыщыгъ. А лъэхъаным Адыгэ хэку исполкомым итхъа-мэтэ гуадзэщыгъэу (Тхъэм джэ-нэт къырет) Хъагъур Андзаур ихъупхъэгъагъ, ренэу къызэрэд-дэлэщыгъэр сшыгъушпэрэп. А IэнэтIэ дэдэм ыужым Iутыгъэ Тхъагъэпсэу Хъамеди Iэпылэгъу-шхо къытфэхъушщыгъ.

— Иофыр зыгъэцакIэ зы-шлоигъор сьдигъуи мзуп-члэжы хабзэ, музей Ио-фымклэ хэта упчлэжъэ-гъоу шыуилагъэхэр?

— Сигуапэу къэсIон. ТицIыф гъэсагъэхэу НэмытIэкъо Юсыф, зэлъашлэрэ археологэу Аульэ Пшымафэ тарихъ упчлэ инхэмклэ зафэдгъазэщыгъ, яшлуагъэ къы-тагъэкIыщыгъ. Ежъ музей кIоды-щыгъэ, Иофышлэ нахъыжъэу (шылэжъэп), ильэс 30-м ехъурэ

хэлъэу, гупсэфэу зэришагъ, Ио-фышлэхэр шъхъэкIафи гупсэф-ныгъи ахэлъэу ыгъэпсэуэгъэх. Джыри лэшъхэмэфэ Любэ Иоф егъэшлу, къыготхэм шысэ дахэ афэхъу.

Непэ Любэ Иоф зыдишлэхэ-рэми, тапэкIа музейм Иоф шызы-шлагъэхэу, нэмыкл ИофшлэпIэ-хэм джы ащылэхэу, ар дэгъоу зышлэхэу — Ергъукъу-Щэшлэ Щамсэти, Акоюн Наташи, Хъа-удэкъо Хъарыети, мы тхыгъэм иавторэу Мамырыкыоми, Иоф-шлэклэрэ ицIыф гъэпсыкIэрэклэ уасэ зыфыуигъэшлэу, ори узэ-ригъэплъыжъэу, узфигъэсакы-жъэу зэрэщытыгъэм, музей кол-лективыр унэгъо гупсэфым фэ-дэу зэрэзэхигъэзэгъагъэм апае зэрэфэразэхэр гушылэ фабэхэм-клэ къыралотыкIыкх. А ильэсхэу музейм зылуыгъэхэр бэрэ шлу-клэ ахэм агу къэкIыжы.

Илэшъхэмэфэ Любэ ихэгъэгу шлулэгъу гъунэнчъэу ыкли шъхъэ-лэжъэ дахэу цыфхэм афыри-лэр арых нэфыпс мыкIуасэу игъашлэ лъызыгъэкIуатэхэрэр.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэм арытхэр: Илэшъхэ-мэфэ Люб; Адыгэ хэку музе-им Иофышлэ купхэр.

«Блэклыгъэм клэрахьоклэ уеомэ...»

**Тарихым зыми уфигъасэрэп,
идесэхэр зэрэмышлэрэм фэшл уегъэпщынэ.**

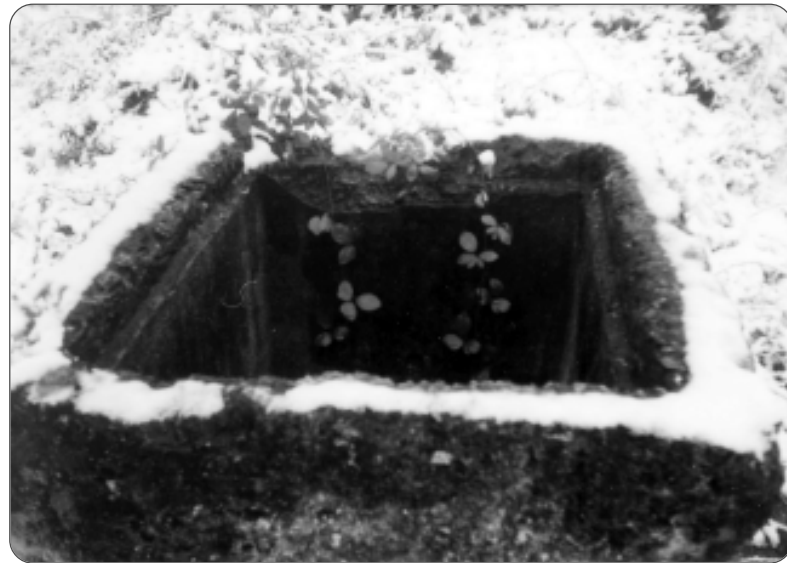
«Пшызэ шьолъыр итарихъ» зыфилорэ я 3-рэ тхылъуу гъэ-тэрэзыжынхэр ыкли хэгъэ-хьонхэр зилэр ипчъагъэклэ 1000 хьоу 2009-рэ илээсым Краснодар кыбышдэклыгъ. Гъэсэ-ныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ Краснодар краим иадминистрации и Департамент ар регионым зэрэшдэжэштхэ тхылъуу иго ылгъэгъугъ. Апэрэ еплъыгъомклэ художественнэ шепхъэшлэхэм, полиграфическэ лэпэлэсэныгъэм адиштэрэ лэфшлагъуу ар кыппщэху. Тхылъым кыдэхъагъэхэр зклэ ащ ежэгъэ пстэури зэрэгугъагъэху кычлэмкыгъэми, хэгъэгум ичлэныгъэ пэрытхэм ахалыгътэрэ Пшызэ шьолъыр культурэ-тарихъ байныгъуу шызэлуклагъэм идэхаплэу хьун фэягъуу кыппщэху, а шьолъырым итарихъ мэхьэнэ ин зилэ научнэ-теоретическэ, учебнэ-методическэ ыкли методологическэ лэпылэгъуу зэрэгъэ-псыгъэр рекомендациеми шы-зэхэошлэ. Ащ иавторхэм кы-клагъэтхы Пшызэ шьолъыр кырыклагъэр нахъ куоу ззыгъашлэ зышлэиго пстэуми ар зэрафэгъэхьыгъэр. Ащ фэдэ тхылъыр атхыным тегъэпсы-хьагъэх, фитыныгъэ ыкли амал пстэур авторхэм ял: гъэсэны-гъи, опыти, научнэ степенхэри, ученэ званиехэри. Арэу щытми, мыщ фэдэ лэфшлагъэ-шохэр зыгъэхъабырхэрэм, кысхъыгуыгъэхэрэм джэнджэш горэ агу кымыхъанэу хьурэп: «нахьыпэкли фэдэу Пшызэ шьолъырым ищыф лэпкы анахьыжым, чыдэлъф лэпкыым итарихъ гъогу алэклизыгъэнэп ныла?» зыфэллошт гупшысэр къэуцу. Тыгугъэштгыгъ, тыфэ-ягъ автор купым лъытэныгъэ зыфашлэрэ япашэу, шлэны-гъэлэжэ цлэрылоу, тхылъым инауачнэ редакторэу, тарихъ шлэныгъэхэмклэ, социологие шлэныгъэхэмклэ докторэу, про-фессорэу В. В. Касьяновым ащ фэдэ шыклагъэ етымылгъ-гъулэнэу.

Тхылъым игушылапэ гупшы-сэ-гухэлъ шьхьалэху авторхэм зыфагъэуцуужыгъэхэр кыше-лох. Общественнэ зэхэшыклым исистемэ тарихъ шлэныгъэм мэхъанэу щырилэм, чыплэу щыубытырэм уасэ ятыгъэным-клэ профессорэу В. В. Касья-новым инновационнэ принцип горэхэр зэхегъэуцу, ахэр кы-клигъэпытыхъабынэу пылгъушылэху «тарихьым узэрэщы-щыр, еж тарихьыр о зэрэпщы-щыр мэклэ-маклэзэ кыбгурэлэ, личностыр зэрэуцурэм даклоу, цыфым, гражданиным мэхъа-нэу илэр, ифитыныгъэхэр, ипшъэрлгъхэр кыгурылохуу зэрэхьурэм диштэу... я XXI-рэ ллэшлэгъум илгъаплэ тыгътэу непэ тыплэмэ, тиблэклыгъэ чыжыгъэр нэмыклэу — нахъ икьоу ыкли нахъ куоу тэлэгъу, бэмышлэу блэклыгъэм нахъ осэ тэрэз фэтэшы, гушылэм пае, «совет лъэхъаным...» (я 4-рэ н.).

Автор купым илофшлагъэ, зэфэхьысыжыу ашлыгъэм, хьугъэ-шлагъэхэр, фактхэр мытэрэхуу, хэуконыгъэхэр ялэху кызыратыгъэхэм уакы-

тегушылэнэу хьумэ, нахьыпэклэ краснодар авторхэм джа хэу-кьоныгъуу ашлыштыгъэхэм, мытэрэхуу атхыштыгъэхэм непэ чыжыу абгъодэклыгъэхуу пфэллоштэп. Уззэгъы, зыдеб-гъаштэ мыхъун фактхэр, гу-пшысаклэхэр бэу хэтых.

Тхылъыр шьхыи 10-у зэхэт, шьхьэ пэпчэ темэ шьхьаф кытегушылэ. Иж дэдэрэ зэ-маным фэгъэхьыгъуу Пшызэ

шьолъыр итарихьэу кьатхы-жыгъэм шьыпкьэм пэблагъуу, цыхьэ фэшлэныу чыплэ илэп лэоми хэуконыгъэ хьуштэп. Темыр Кавказ члэнылэшхом иж дэдэклэ кысхъэгъэжыгъуу шыпсэуштыгъэ цыф лэпкы-хэм ятарихъ гъогушхо члэу-ухъумэным упылыныр, ушы-мыгъуазэ фэдэу зыбгъэп-сыныр тэрэзыхэп, емыкы, цыфыгъэнч. Иофым а екло-лаклар, еплыклар фызилэр краснодар политикхэмрэ тарихьлэжыгъэхэр язы лэуужэп, ялэууж пчъагъ. Илгъэс 200 фэдизклэ узэклэбэжыгъэм, ады-гъэхэм ячлыгуж кырагъэ-тлысхъэгъэхэ кьэзэкъхэм ята-рихъ нахъ кыхьэу кьагъэ-лэгъонымклэ ахэр заблэхэрэ цылэп. Лъэшэу щэчыгъуае мэху тисэнэхъатэгъухэм, а зы регионым кысхъыдэпсэхэрэм язеклоклэ-гъэпсыклэ.

Пособием седжэнэу зесэ-гъажыгъэм сыгу кыдэзышэен фэдэ сатырхэр псынклэу кьэсы-ухыгъэх, ащ ыуж лъытэныгъэ зыфэсшырэ шлэныгъэлэжыгъэм Пшызэ шьолъыр ичлэдылф адыгъэхэм ятарихьэр гъогуу кьаклугъэмрэ «куоу зэрашлэр» кьагъэлэагъоу рагъажыгъ. Мыекъопэ археологическэ культурэ ин дэдэм кысхъу-лагъуу колониальнэ техэкло за-охэр кырагъэжыгъэ урысые пачыыхъэхэр Темыр-Къохьэплэ Кавказым шыпсэурэ лэпкы-хэм цыхьэу афашлэрэр зэ-щагъэкьоным, ячлыгу гъунап-кьэхэр ауконыхэм, заохэр ара-шлылэным зыфагъэхъабыры-ным пылгыгъэх.

Джэрзым изэман ыкли ащ ыуж адыгъэхэр кызтеклыгъэхуу алыгъэхэрэм ятарихьэр якуль-турэрэ тарихьлэжэ цлэрылоу цылагъэхэм куоу зэрагъэшла-гъуу, научнэ экспертизэхэр ашлыгъэхуу шытыгъэх, ахэм уахэлэзыхъабыныр, зэхэп-тхьонхэр кырагъэклугъэп.

Шьыпкьэр ллоштмэ, ащ фэдэ зеклуаклэм шышынагъэх. Мы-тэрэз зеклуаклэм игъогу кы-хъахыгъагъэмэ, дунаим ыкли Урысыем ащызэлъашлэрэ тарихьлэжэ цлэрылоу шьэ ыкли мин пчъагъэм яшлэжэ ыкли ялгъуж лыешхо рахыгъуу хьуштгъагъэ, ракугъэп Алексе-евым, Ардзинбэ, Артамоно-вым, Гадло, Дьяконовым, Крупновым, Марр, Маркови-ным, Монгайт, Веселовскэм, Турчаниновым ыкли ахэм анэмыклэ историк ин дэдэхэм, региональнэ-кубанскэ еджэ-

кэр дэгъоу гъэжыгъэ, зыкы-шхо ллоклэ сосудхуу шытыгъэх. «Нахъ гужъагъуу кьагъэхъа-зырыштыгъэ сосудхэр ятеп-лэкклэ ыкли зэрагъэфедэхэ-рэмклэ зэфэшхъафыгъэх: гор-шокхэр, кьошынхэр, лагъэхэр (миски), сосудхэм ахэтыгъэх иныху шарым фэдэхэр, клэнклэ теплэ зилэхэр. Мыщ шагъфе-дэштыгъэ технологиер урым пифосхэр кьашлэныгъэмклэ шысэшлэ афэмыхъугъуу хэтэ кьэзылон зылгъэкыштыр? Ар-хеологхэм члым кычлахыжы-рэ ижырэ пкыгъоухэр зилэ-шлэгъэ лэпкыгъэхэмклэ яшлэшлэ зэтемыфэу, зэнэкьокъухуу мэхъух, гукъау нахъ мышлэми, члыр затым кычлахыгъэ пкыгъоухэр лэпкыгъышхом е хэхъоныгъэ нахъ ин зилэм иягъэхуу агъэуцоу кызырэхэ-кырэр нафэ ялоф ахэмылми.

Пшызэ шьолъыр итарихъ ияшэнэрэ кыдэклыгъор зыт-хыгъэхэм зэгъунэгъоу псэ-уштыгъэ лэпкыгъэм якультурэ-хэр зэрэзэтырихьэштгыгъэхэр кызыраушыхъатырэр зэфэ-гъэшхо зыхэлъ гупшысаклэу пльытэныр тэрэз дэд. Мые-кьопэ культурэм изехъаклохэм, ахэм ягъунэгъугъэ лэпкыгъэхэр, кьоклыплэм шылэ кьэралыгъо-хуу деспотхэм, Иофым темы-гъэпсыхъагъэхэм тетгыгъор зышагыгъыгъэхэм, пстэуми апэу Гупчэ Азием ащыпсэ-уштыгъэхэм якультурэклэ зэ-пэдэжыгъыштыгъэх. Мыщ дэ-жыгъэм тыгу кысхъыдгъэклы-жыныр кьеклы Дюбуа-де-Монперэ ишлэшлэ: аскет шы-лаклар — дунаим ишлугъэ-лы-гъохэр шагъэзыезэ псэунхэмклэ — ижыкыкы шылэгъэ адыгъэхэм урымхэр ара шысэ зытыра-хыгъэр е урымхэм адыгъэхэр ара шысэтэхыплэ афэхъугъэр? Кьэлэгъэн фае тарихъ лэхьы-шхоу тиэрэ кыпэкклэ илгъэс миниплым иклэух кысхъу-лагъуу я XIII-рэ ллэшлэгъум иегъэжыгъоу монгол-кьэндзал-хэр хэгъэгушхом кызытебэ-нагъэхэм нэс кызылэуыгъуу

нэклубгъо 335-у пэлагъэхъа-гъэм шышэу нэклубгъо 40-м чыопсым, культурэ-тарихъ зэ-манхэм зызэрэхъожыгъэхэри дыхэтэу кысхъыралотыкы, по-собием ызыпшланэ ахэм зэ-лыауыты, а пстэуми чыдэлъф лэпкыым икультурэ, итарихъ ачыгъуу-а-ащышлагъэхэр члагъэбылгыгъэх.

Пшызэ шьолъыр итарихьмэ Иофыр зыфэгъэхьыгъэр, сыдэ-уштыгъуу ар птхышта мы

члыналгъэм тарихъ гъогу кыхьэ шызыкыгъуу цыф лэпкыгъэм яблэклыгъэ фэгъэхьыгъэ ушэ-тынхэр умышлэхуу, а блэклы-гъэр нафэу кьэмыгъэлэагъоу, непэ а лэпкыгъэр псаухуу шылэхэмэ? Чыплэрыс, чы-дэлъф адыгэ лэпкыгъым ита-рихъ агъэцлыкыныр, пклэ гори имылэу кьагъэлэагъоным ав-торхэм пшъэрлэ шьхьалэу зыфагъэуцуужыгъуу кыпп-щэху. Ллэшлэгъуиты горэклэ узэклэбэжыгъэм, мы тичлы-налэ кьагъэжыгъыгъэ лэп-кыым шлогъабэ хэлэу цыф лэпкыгъэ анахьыжыу шыпсэурэ адыгъэхэм ятарихъ агъэпыты-ным зэрэпылгъэхэм краснодар авторхэм шытхуу кьафыхьы-рэп, ар емыкы. Ллэшлэгъуи-тлуклэ узэклэбэжыгъэм, кьэ-зэкъхэр тичлыгуж кьэкош-жыныгъэм ыпэкклэ Пшызэ шьо-лырыр нэклыштыгъуу кьа-гъэлэагъоным зэрэпылгъэхэр пклэнчэ дэд. Джа фэдэу сла-вян лэпкыгъэр ыныбжыкыкы на-хьыжыуу кызырагъэлэагъо-штым пылгых, ащ кыгъэ-шлагъуу тарихьым кыушы-хъатырэм илгъэс мини 3 — 4 хагъаху.

Ащыгъум бэшлагъуу систе-мэ гъэнэфагъэ зыхэлъ эпохэхуу Мыекъопэ, Дольмен (исп унэ), Ямной культурэхэм, ахэм апэгъунэгъу Катакомбнэм, Те-мыр-Кавказ ыкли Кобанскэм, Сарматскэм зэхэгъэклолагъуу ахэтхэр гъэтэрэзыжыгъэнхэ фае е...

Ехъакл-кьехъаклхэр мыш дэжыгъэм шыфэшлэныгъэр кьек-лурэп, тхылъышхор зэгурь-зыгъэлэгъэ автор купым ына-пэ кыгъэдахэрэп ашлэзэ а лэфшлагъэшхор агошчыныр е зыфэдэ шымылэ культурэ пкыгъоу исп унэм клэрып-чыныр. Мыщ дэжыгъэм зыгорэ лъэшэу шыкыдэу Мыекъопэ археологическэ культурэм шап-хъэ шыхъугъэ джэрз пасэм изэман культурэ-тарихъ визитнэ тхылъуу дунаим шыуцугъэр зэблэхъугъэным.

Зыфэдэ шымылэ культурэ-тарихъ пкыгъо ин дэдэм ехы-лагъуу зыгорэ зытхын, зэхэ-зылгъхъан, пшлы зыусын зигу-хэлхэм агу кьэгъэкыжыгъэн фае Гамзатовым игушылэ лъэшхэр: «Блэклыгъэм клэ-рахьоклэ уеомэ, кьэклоштыр топклэ кыооужыштыр».

**ЕМЫЖ
Русьлан.**

(Джыри кыкыкыкылошт).

ИСКУССТВЭР — ТИБАИНЫГЪ

Мэкъэ дахэр мэжъынчы

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние исимфоническэ оркестрэ иконцертэу Мыекъяупэ мэфэкум цыкыуагъэм В. Моцарт, Г. Малер, И. Штраус япроизведениехэр цылыгъэх. Мамгъэт Ленэ Г. Малер ыусыгъэхэр кылыгъэх.

Пчыхъээзыхахэр музыковедэу Ирина Шулько зерищээ, композитор цларыомэ шылыныгъэ гъогоу кыакугъэр, япроизведениехэр дунэ музыкальнэ искусствэм зэрэщыжъынчыхэрэр гъэшлэгъонэу кылотыгъэх. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистэу Григорий Михайловыр дирижерэу оркестрэм илагъ.

Мамгъэт Ленэ классикэм хэхъэгъэ произведениехэр мэкъэ чан лэтыгъэкъэ кыхедзэх, изакъоу Мыекъяупэ концерт кышитэуи кыхэкъыгъ. АР-м имузыкальнэ

искусствэ лъэгъо шъхьаф шыпхырищынэу зэрэригъэжыагъэр, дунэ культурэм зэхъоклыныгъэу фэхурэмэ зэрэщыгъуазэр илофшлакъэ кыхэхы.

Концертыр кызаухым Мамгъэт Ленэ гушылэгъу тыфэхъугъ. Итворчествэ лъыгъэкъуатэ зэрэшлоигъом, Адыгэ Республикэм ия 20-рэ илээс фэгъэхыгъэ Юфыгъомэ зэрэхэлэжъыштым татэгущылагъ.

Сурэтым итыр: симфоническэ оркестрэм иконцерт Мамгъэт Ленэ хэлажъэ.

НЫБЖЫКІЭХЭМРЭ БЗЭХЭМ ЯЗЭГЪЭШІЭНРЭ

«Активир» еджэпІэ дэгъу

Бзэхэр зыщызэрагъэшлэрэ Гупчэу «Активир» иеджаклохэу Тхьагъэпсэу Илясрэ Сергей Вилцанрэ 2010-рэ илээсым дунэе ушэтынхэр атыгъэх, Кембридж университетым исертификатхэр кыафагъэшъошагъэх.

«Активир» идиректор шъхьаІэу Едыдж Мэмэтрэ директорэу Аульэ Сусаннэрэ кызэрэталыагъэмкІэ, ны-тыхэм яклалэхэр еджапІэм кызырагъаглохэрэм фэшІ кІэгъожыхэрэп. Бзэ зэфэшъхьафхэр кІэлэеджаклохэ дэгъоу зэрагъэшІэх.

Тхьагъэпсэу Илясрэ Сергей Вилцанрэ инджылызыбээр ашлогъэшІэгъон кыодыеп, сэнэхъатэу кыхахыштым дегупшысэх. Экономикэм зыкыгъэлэтыгъэным, туризмэм зегъэушъомбгъуэгъэным, дунэе кыбархэр нахышлоу зэгъэшІэгъэнхэм афэшІ ІэкІыб кыэралыгъуабзэхэри пшІэнхэ фаеу алъытэ.

— Зэдзэклаллоу Іоф пшІэным пае шыІэныгъэр дэгъоу кыбгурыІон фае, — еІо Едыдж Мэмэ. — ТикІэлэзегъаджэмэ ар кыдалыгътээ, «Активир» щеджэхэрэр лъэхъаным диштэу агъасэх.

Сурэтым итхэр: Сергей Вилцанрэ Тхьагъэпсэу Илясрэ.

АТЛЕТИКЭ ОНТЭГЪУР

Щылычым ебэнхэрэм запсыхъэ

Урысыем и Къыблэ шъолъыр атлетикэ онтэгъумкІэ изнэкъокъухэр мэзаем и 10 — 11-м Адыгэ кыэралыгъо университетым щыкыуагъэх. Апэрэ мафэм Адыгэ Республикэм ибатырхэм зэлукІэгъухэм медали 4 кыащыхыгъ, типшъашъэхэр зыхэт командэм ящэнэрэ чыпІэр кыфагъэшъошагъ.

Кыблэ шъолъырым изнэкъокъухэм якызылұхын фэгъэхыгъэ зэхэхэм Адыгэ Республикэм физкультурэмкІэ ыкІи спортымкІэ и Комитет итхъаматэ игуадзэу Джармэкъо Юсыф кыщыгушылагъ.

— Атлетикэ онтэгъумкІэ спортсмен цларылохэр Кыблэ шъолъырым шапугъэх, — кылуагъ Джармэкъо Юсыф. — Дунаим, Олимпиадэ джэгунхэм ячемпионных Василий Алексеевыр, Давид Ригерт, Чыржын Мухъарбий. НыбжыкІэхэм шысэ зытырахын алъэкІыштхэр кытхэхы. Мыекъяупэ щыклорэ знэкъокъухэм ахэлажэрэмэ гъэхъагъэхэр ашын-

хэу, анахъ лъэшхэм текІоныгъэр кыдадынэу афэсэлэ.

Урысыемрэ Адыгеймрэ ягимнхэр зэхэхэм шылугъэх, якъэралыгъо быракъхэр щалэтыгъэх. Спортсменхэр щылычым ебэнхэу фежыагъэх.

Килограмм 56-м нэс кызыщычырэмэ якуп Адыгейм ибатырхэм лыгъэ шыпкыгъэ шызэрахъагъ. ХагъэунэфыкІырэ чыпІищыри ти-

республикэ спортсменхэм кызызрахыгъэр гушлуагъоу щыт. Кобэщыч Аслъанэ апэрэ чыпІэр кыдыхыгъ, ар Мыекъяупэ щепсэу. Штурбинэм кыкІыгъэ Алексей Рудневыр ятІонэрэ хуыгъэ, Хъатыгъужыкыуае зыщызыгъэсэрэ ХъэпкІэ Хъалимэ ящэнэрэ чыпІэр фагъэшъошагъ.

Мастер хуыгъэ

Куржъ СултІан, кг 69-рэ, ухъазырыныгъэ дэгъу кыгъэлъэгъуагъ. Краснодар крайм кыкІыгъэ спортсменым килограммитлукІэ ыуж кынагъэми, атлетикэ онтэгъур зикласэхэр Іэгу фытеуагъэх. Адыгэ батырыр Урысыем спортымкІэ имастер хуыгъэ, ятІонэрэ чыпІэр кыфагъэшъошагъ.

Улапэ шапугъэ Куржъ СултІанэ итренерыр Нэгъой Мурат. Къоджэ спортсменым имедальхэм ахигъэхъонэу фэгъэлэ.

Бзылъфыгъэмэ язэлукІэгъухэр

Атлетикэ онтэгъум пылъ пшъашъэхэр, кІалэмэ ябгъапшэмэ, япчъагъэкІэ бэмыхъухэрэми, уащытхуэнэу знэкъокъухэм закъыщагъэлъагъо.

Краснодар крайм ибзылъфыгъэ командэ апэрэ чыпІэр кыдыхыгъ, Ростов хэкум спортсменкэхэр ятІонэрэх, Адыгейм щыщхэр ящэнэрэх. АР-м физкультурэмкІэ ыкІи спортымкІэ и Комитет итхъаматэ игуадзэу Джармэкъо Юсыф хагъэунэфыкІырэ чыпІэхэр кыдызыхыгъэмэ афэгущлуагъ, медальхэр, кубокхэр, щытху тхыльхэр аритыжыгъэх.

Знэкъокъухэм ясудыахэу Хъуаж Мэдждыдэ, Шъэожъ Мурадинэ, Чэмбэхъу Анзор кызыэрэталыагъэу, ныбжыкІэмэ лъэкІэу ялэр аууплэкІуным фэшІ зэлукІэгъухэм ямэхъанэ зыкыгъэлэты. Ростов хэкум кыкІыгъэ спортсменкэхэм знэкъокъухэр дэгъоу зэхашагъэхэу зэралыгъэрэр, нэгырэ пэпчэ иухъазырыныгъэ кыгъэлъэгъоным фэшІ амал зериІэр кыхахыгъыгъ.

Илээс 20-м нэс зыныбжхэм язэнэкъокъу тылшыплъээ гушыІэгъу тызыфэхъуэгъэмэ ащыщых АР-м физкультурэмкІэ ыкІи спортымкІэ и Комитет итхъаматэу, дунаим самбэмкІэ гъогогъу 11 ичемпионэу Хъасанэкъо Муратэ, Олимпиадэ джэгунхэм ячемпионэу Чыржын Мухъарбий, атлетикэ онтэгъумкІэ тренерхэу ГъукІэлІ Мухъдинэ, Уджыхъу Мэдинэ, Нэгъой Муратэ, нэмыкІхэри. Спорт знэкъокъухэр нахыбээрэ тиреспубликэ щызэхашагъэхэу зэраулагъэм ахэр егъэгущых, спортым плуныгъэ мэхъанэу иІэм зыкыІлэгъу алъытэ.

Сурэтыр знэкъокъум кыщытырахыгъ.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбий.

Зэхъыщагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КыдызгыгъэкІырэ: Адыгэ Республикэм лъэпкэ ІофхэмкІэ, ІэкІыб кыэралхэм ащыпсэурэ тильэкъэгъухэм адырлэ зэлхыныгъэхэмкІэ ыкІи кыбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

АУЛЪЭ Руслъан

Редакциер зыдэшыІэр: 385000, кы. Мыекъяупэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкІыжэ зыхырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъыІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыпІэ гъэларышлал, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-тыхэрэм мышъыпкъагъэу кыахъагъэрэмкІэ кызытхыгъэхэм пшъэдэкІыжэ ахы. Кытхэхэрэмрэ гъэзетым щылажэхэрэмрэ яеплъыкІэ зэтемыфэн ылъэкІышт. Гъэзетеджэхэм кытфагъэхырэ тхыгъэхэрэм зэхэтфыхэрэп ыкІи кызытхыгъэхэм алэкІэдгъэхъажыхэрэп.

Зыщыхаутырэр ОАО-у

«Полиграф-ЮГ», 385000, кы. Мыекъяупэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4335
Индексхэр 52161 52162
Зак. 396

Хэутыным узшыкІлэгъонэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІлэгъэхэу уахътэр Сыхъатыр 18.00

